

Møte torsdag den 7. juni kl. 10

President: K j e l l E n g e b r e t s e n

D a g s o r d e n (nr. 97):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand (Innst. S. nr. 295 (2000-2001), jf. St.meld. nr. 24 (2000-2001))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Jan Petersen, Jan Tore Sanner og Bent Høie om handlingsplan for bekjempelse av miljøgiften PCB (Innst. S. nr. 277 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:38 (2000-2001))
3. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Per-Kristian Foss, Sverre J. Hoddevik og Erna Solberg om tidsfrister for a) statlige organers innsigelsesmuligheter i general- og reguleringsplaner og b) kommunenes behandlingstid av private reguleringsplaner (Innst. S. nr. 276 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:58 (2000-2001))
4. Forslag fra stortingsrepresentant Hilde Frafjord Johnson på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 30. mai 2001 (Jf. Innst. O. nr. 112):

«Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av energiloven og fremme eventuelle lovendringer som sikrer at en kan se flere energikilder i sammenheng og som tar hensyn til utviklingen innen nye fornybare energikilder, utbygging av vannbåren varme mv.»
5. Forslag fra stortingsrepresentant Hilde Frafjord Johnson på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 30. mai 2001 (Jf. Innst. O. nr. 112):

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med gjennomgangen av energiloven å fremme forslag til justering av energilovens formålsparagraf der miljøhensyn og energieffektivitet er bedre og mer spesifikt dekket.»
6. Forslag fra stortingsrepresentant Hilde Frafjord Johnson på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 30. mai 2001 (Jf. Innst. O. nr. 112):

«Stortinget ber Regjeringen i forskrift til energiloven § 3-4 nr. 5, jf. § 7-6 nedfelle klare krav til sikker og hensiktsmessig drift, samt tilstrekkelig kompetanse i forbindelse med driftsbortsettelse. Slike krav bør være strenge, slik at det ikke kan skapes usikkerhet om driftssikkerhet, vedlikehold og beredskap.»
7. Forslag fra stortingsrepresentant Hallgeir H. Lange-land på vegne av Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 30. mai 2001 (Jf. Innst. O. nr. 112):

- «Stortinget ber Regjeringen fremme forslag som ytterligere begrenser mulighetene til å privatisere eierskapet i kraftsektoren.»
8. Innstilling fra samferdselskomiteen om omdanning av BaneTele til aksjeselskap (Innst. S. nr. 274 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 80 (2000-2001))
 9. Innstilling fra samferdselskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 8/2001 av 31. januar 2001 om endring av vedlegg XX i EØS-avtalen (direktiv om forbrukerinformasjon om drivstofføkonomi og CO₂-utslipp i forbindelse med markedsføring av nye personbiler) (Innst. S. nr. 259 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 69 (2000-2001))
 10. Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Terje Johansen og Leif Helge Kongshaug om samkjøring av ressurser til styrking av norsk matvaresikkerhet og utvikling av norske konkurransedyktige landbruksprodukter av høy kvalitet (Innst. S. nr. 270 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:96 (2000-2001))
 11. Forslag fra stortingsrepresentant Ansgar Gabrielsen på vegne av Høyre oversendt fra Odelstingets møte 1. juni 2001 (Jf. Innst. O. nr. 87):

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at markedsreguleringen på kornsektoren utøves av myndighetene.»
 12. Referat

Presidenten: Representanten Inger Stolt-Nielsen vil framsette et privat forslag.

Inger Stolt-Nielsen (TF): På vegne av representanten Steinar Bastesen og meg selv vil jeg framsette et forslag om tiltak som kan bidra til at færre unge faller utenfor arbeidslivet gjennom tidlig uføretrygding.

Presidenten: Representanten Morten Lund vil framsette et privat forslag.

Morten Lund (Sp): Jeg vil fremme forslag på vegne av Odd Roger Enoksen og meg selv om en ny organisering av det statlige eierskapet i selskaper som er organisert som aksjeselskaper og som driver forretningsvirksomhet.

Så vil jeg tillate meg å be om at dette forslaget behandles av Stortinget etter § 28 tredje ledd bokstav c i Stortingets forretningsorden.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 1 og 2 behandles under ett – og anser det som vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand (Innst. S. nr. 295 (2000-2001), jf. St.meld. nr. 24 (2000-2001))

S a k n r . 2

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Jan Petersen, Jan Tore Sanner og Bent Høie om handlingsplan for bekjempelse av miljøgiften PCB (Innst. S. nr. 277 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:38 (2000-2001))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 10 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 20 minutter, Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet 10 minutter hver, Senterpartiet 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter, Venstre 5 minutter og Tverrpolitisk Folkevalgte 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt høve til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne for hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Torny Pedersen (A) (ordfører for sakene): Vi behandler i dag St. meld. nr. 24, Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand, samtidig som vi behandler Dokument nr. 8:38, fra stortingsrepresentantene Jan Petersen, Jan Tore Sanner og Bent Høie, om handlingsplan for bekjempelse av miljøgiften PCB.

Arbeiderpartiet har store ambisjoner for miljøvernarbeidet i Norge. Vi vil at Norge skal være et foregangsland i miljøpolitikken. Et godt miljø er viktig både for folks helse og trivsel. Et av de alvorligste miljøproblemene i dag er endringer i klimaet som skyldes utslipp ved forbrenning av bl.a. olje og kull.

De internasjonale klimaforhandlingene er inne i en svært krevende og viktig fase. Regjeringen jobber aktivt for å få forhandlingene tilbake i et godt spor. Målet er å få en bindende avtale så snart som mulig, slik at utslippene av klimagasser fra de industrialiserte landene kan reduseres. Inntil en slik avtale er på plass, vil det bli arbeidet videre med effektive klimatiltak i Norge. Dette vil bli omtalt i den kommende stortingsmeldingen om virkemidler i klimapolitikken.

Den stortingsmeldingen vi behandler i dag, er en oppfølging av den forrige meldingen fra oktober 2000. Den gangen var komiteen enig om de fleste sakene, og komiteen er faktisk stort sett enig med Regjeringen på de fleste områdene også i denne innstillingen. Dette er et meget godt tegn for miljøpolitikken i framtiden.

Ikke desto mindre er det sentrumspartiene og Arbeiderpartiet som står hverandre nærmest i miljøpolitikken. Det er positivt at sentrumspartiene og SV i innstillingen sier seg fornøyd med det arbeidet som Regjeringen hittil har gjort for å tilbakemelde om status og videre planer for miljøarbeidet på ulike områder.

Hele komiteen støtter prinsippene om en bærekraftig utvikling der man møter dagens behov uten å true framtidige generasjoners muligheter til å oppfylle sine behov og til å ivareta jordens livsmangfold. Disse målsettingene mener vi også skal bidra til å forsterke en samlet miljøvernpolitikk der kommunene og næringslivet blir enda bedre medspillere i arbeidet med lokale miljøutfordringer.

Vi trenger et felles løft for å ivareta våre kulturminner og kulturmiljøer i framtiden. Det er startet en opptrappingsplan gjennom de årlige budsjettene, og dette i tillegg til et kulturminnefond skal bl.a. gjøre at Norge reduserer det årlige tapet av kulturminner fra 1 pst. til ½ pst. fram til 2008.

Norge er et lite land, og vi kan være stolte av å ha fire områder som er inne på UNESCOs kulturarvliste. Går det som vi alle håper, kan vi om noen år få det femte området inn på listen. Et vakkert skjærgårdsområde i Vega kommune i Nordland kan bli sidestilt med bl.a. The Great Wall i Kina, Anthony Island i Canada osv.

Utfordringene på miljøsidene er mange. Sist vinters mange skipshavarier viste at behovet for en gjennomgang av dagens beredskapsordninger er nødvendig. Det er nødvendig å få klarere definisjoner av ansvarsforholdene ved opprydding etter skipsforlis. Regjeringen har varslet en handlingsplan høsten 2001 der dagens oppgavefordeling blir vurdert, og allerede i revidert nasjonalbudsjett for 2001 foreslår Regjeringen en styrking på 2 mill. kr til den statlige oljevernberedskapen med spesiell fokusering på Nord-Norge.

Vi må ta vare på våre havområder, og Arbeiderpartiet vil utforme en offensiv politikk for et rent havmiljø. Regjeringen har signalisert at neste stortingsmelding om rikets miljøtilstand vil inneholde en utforming av en helhetlig politikk for forvaltningen av hav- og kystområdene.

Årsskiftet 2000/2001 vil gå inn i historien som en stor seier for natur og miljø. Etter nesten et helt århundre med store vannkraftutbygginger i dette landet er tiden kommet for å bremse for nye, store vannkraftutbygginger. Statsministerens nyttårstale var ikke til å misforstå, og igjen var det Arbeiderpartiet som gikk i front for å ta en avgjørelse i en meget viktig sak for framtiden. Alle partiene roste statsministeren for hans standpunkt. At noen partier i ettertid har løpt fra sin rosende omtale, får vi ta til etterretning. Det er jo valg i år!

Vi behandler i dag også et Dokument nr. 8-forslag om å utarbeide en handlingsplan når det gjelder miljøgiften PCB i løpet av 2001. Forslaget får støtte fra hele komiteen. PCB og dioksiner er noen av de aller farligste miljøgiftene, og disse må derfor forbys eller bruken av dem reduseres betraktelig – jf. Stockholm-konvensjonen mot miljøgifter. Oppryddingen er et generasjonsarbeid og vil koste om lag 30 milliarder kr.

Regjeringen har satt i gang et stort arbeid i forhold til disse miljøproblemene og vil legge fram en plan for et systematisk arbeid for å rydde opp og ufarliggjøre de miljøgiftene som bl.a. truer våre fjorder. Til nå har staten gått inn med 11 mill. kr til et pilotprosjekt i fjorden ved Sandefjord.

Det finnes mange «gamle» miljøsynder, også med innhold av PCB, som er spredt over hele landet, og det er et stort behov for å få ryddet opp.

Langtransportert PCB som kommer med havstrømmer, er en stor trussel mot dyrelivet i arktiske strøk. Her er det også behov for overvåking, og Regjeringen vil ha på plass et nasjonalt overvåkingsprogram for biologisk mangfold i løpet av 2004.

Komiteen har fått seg forelagt alle problemer med PCB-holdige vinduer produsert mellom 1965 og 1975. Komiteen ber Regjeringen om hurtigst mulig å finne en løsning på dette, slik at disse vinduene blir samlet inn og destruert på en forsvarlig måte.

Flertallet, alle utenom Arbeiderpartiet, ønsker å få utredet muligheten for et privat/offentlig oppryddingsfond. Arbeiderpartiet er ikke med på dette forslaget, fordi vi ikke ønsker å undergrave forurensningslovens bestemmelser. Det er viktig å få den enkelte forurensner til å ta sitt økonomiske ansvar, samtidig som grunneier og staten skal og må ta sitt ansvar.

Til slutt vil jeg ta for meg kapitlet om avfall. Det har vært lagt fram to stortingsmeldinger om rikets miljøtilstand hvor en eventuell endring av forurensningsloven er foreslått. Flertallet, alle utenom SV, er enig med Regjeringen i de foreslåtte endringer av loven. Norge har de siste ti årene ført en god avfallspolitikk. Målet er å redusere avfallsmengden som går til sluttbehandling, ned til 25 pst. innen 2010. I dag går ca. 50 pst. til sluttbehandling. Det skal være en god balanse mellom omfanget av avfall som genereres, og som gjenvinnes, forbrennes eller deponeres.

I meldingen foreslår Regjeringen, i likhet med den forrige regjeringen, at næringslivet skal få mulighet til å ta hånd om sitt eget avfall, også våtorganisk avfall. Arbeiderpartiet mener dette kan være med på å ansvarliggjøre enda flere, og at dette vil gi bedre resultater i form av mindre generert avfall. Det er viktig at det blir lagt inn en to års overgangsperiode før lovendringen trer i kraft, for at kommunene, næringslivet, forbrukerne, organisasjonene og myndighetene sammen kan finne fram til løsninger i forbindelse med lovendringen. Spesielt er det viktig å få klargjort forholdet mellom kommunene og næringslivet i den lovendringen som nå ser ut til å komme.

Flertallet mener forbrenning med energigjenvinning kan være en gunstig sluttbehandling for deler av avfallet. Arbeiderpartiet er ikke imot forbrenning, men først må avfall til materialgjenvinning sorteres ut, før resten av avfallet sendes til forbrenning.

Flertallet mener myndighetene bør ha en overordnet styring med forbrenning og forbrenningsanlegg, og at det skal stilles nasjonale og internasjonale krav til utslipp.

Helt til slutt vil jeg nevne at Regjeringen har fremmet to stortingsmeldinger, en om biologisk mangfold og en om friluftsliv, som dessverre ikke blir behandlet i denne stortingsperioden. I friluftsmeldingen foreslår Regjeringen å avvikle den statlige fiskeravgiften på innlandsfiske. Dette er tatt opp gjennom arbeidet med innstillingen om rikets miljøtilstand, og støttes av hele komiteen. Dette viser at Arbeiderpartiet faktisk er i gang med å rydde opp i avgiftsjungelen i dette landet.

Så vil jeg vise til de åtte romertallsvedtakene i innstillingen. Arbeiderpartiet vil stemme mot vedtakets II og VI.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bror Yngve Rahm (KrF): Representanten Torny Pedersen var i sitt innlegg inne på opprettelsen av et kulturminnefond, og det er i den anledning jeg har et spørsmål til Pedersen.

Under behandlingen av Innst. S. nr. 256 for 1999-2000 var det et overveldende flertall i Stortinget som vedtok å be Regjeringen komme tilbake innen utgangen av 2000 med forslag til opprettelse av et kulturminnefond. På det tidspunktet sluttet Arbeiderpartiet seg til dette. Nå er vi i 2001, kulturminnefondet er ikke på plass, og et mindretall i komiteen, inklusiv Kristelig Folkeparti, har da funnet grunnlag for å påpeke dette og be om at dette kommer på plass ved på ny å minne Regjeringen om de vedtak som Stortinget faktisk har gjort.

Nå velger Arbeiderpartiet ikke å være med på et forslag som innebærer opprettelse av et kulturminnefond. Jeg har følgende spørsmål: Har Arbeiderpartiet endret standpunkt? Føler man at forslaget fra de øvrige partier er en så sterk kritikk av Regjeringen at man ikke kan delta i dette? Og punkt tre: På hvilken måte vil Arbeiderpartiets stortingsgruppe sikre at Regjeringen faktisk følger opp Stortingets vedtak på dette punktet?

Torny Pedersen (A): Det er riktig at det under behandlingen av forrige melding om rikets miljøtilstand var en enstemmig komite, med unntak av Fremskrittspartiet, som ønsket å få et kulturminnefond. Det er en veldig viktig sak. Arbeiderpartiet var med på å skrive dette inn i den forrige innstillingen om rikets miljøtilstand. Og vi ønsker at det skal bli en realitet.

I kapitlet Hovedlinjer i miljøvernpolitikken i innstillingen om rikets miljøtilstand som vi behandler i dag, står det at det har vært kort tid mellom meldingene om rikets miljøtilstand, og at det har vært liten tid til å få gjennomført en del av de vedtakene som er fattet. Men vi presiserer at alle de vedtakene som ble gjort under behandlingen av den forrige meldingen om rikets miljøtilstand, «raskest mulig» skal gjennomføres, som det står.

Jeg ønsker å si at vi fortsatt mener at dette fondet vil være med på å hjelpe til at private – ikke minst – skal få bedre muligheter til å gjøre en jobb som egentlig er tiltenkt mange når det gjelder kulturminner. Vi vet at det er et tap av kulturminner på ca. 1 pst. årlig. Målet vårt er at

vi innen 2008 skal være på 0,5 pst. Da trenger vi dette fondet.

Jeg vil minne om at Arbeiderpartiet var et foregangsparti for å få et kulturminnefond inn i forbindelse med den forrige meldingen om rikets miljøtilstand, og vi følger det opp.

Bent Høie (H): Som saksordføreren var inne på, er det bred enighet om hovedlinjene i miljøpolitikken. Det som nå er i ferd med å skje, er at de ulike forurenserne tar ansvar. Myndighetenes politikk fører også til at en nå er kommet inn på et spor der en er i ferd med å få hånd om de fleste miljøutfordringene. Det som er viktig, som saksordføreren var inne på, er prinsippet om at forurenseren skal betale. Men et annet og kanskje vel så viktig prinsipp, iallfall for Høyre, er at vi alltid skal ha med oss at vi skal overlate landet i en bedre tilstand enn det var i da vi selv overtok, altså forholdet til den neste generasjon. Derfor er det overraskende at Arbeiderpartiet som det eneste partiet velger ikke å være med på å opprette et fond for å rydde opp i gamle miljøsynder. Vi mener også at forurenseren skal betale, men det er ikke alltid det er mulig å identifisere forurenseren, iallfall ikke når det har gått veldig lang tid. På en del steder i Norge, bl.a. i byene og ikke minst i de gamle industrisamfunnene, er det en del miljøbomber som ligger godt begravd, men det er vanskelig å identifisere hvem som har ansvaret for dem, iallfall å stille dem økonomisk til ansvar for denne forurensningen. Hvorfor velger Arbeiderpartiet da som det eneste partiet ikke å være med på å opprette et fond, slik at vi sikrer at også disse miljøsyndene blir ryddet opp i i forhold til neste generasjon?

Torny Pedersen (A): Jeg som kommer fra Sulitjelma, et lite gruvested med 104 års gruvedrift, er veldig godt kjent med hva gamle miljøsynder egentlig er. Jeg og Arbeiderpartiet er av den formening at skal vi få ryddet opp i disse gamle miljøsyndene, er det viktig å finne ut hvem som har forurenset, og bruke forurensningsloven, som sier at forurenser skal betale. Og vi har jo innenfor forurensningsloven kriterier som tilsier at dersom man ikke greier å finne forurenser, må staten gjøre jobben. Det er da vi mener at man på en måte undergraver forurensningslovens innhold ved å si at man skal få et fond, for da kan det bli enkelt å få ut penger. Det kan være at det da for forurenser er så mange kriterier for ikke å bidra at man ikke får inn nok penger til at dette fondet blir verdifullt. Så jeg mener at når grunneier, forurenser og staten er såpass definert i forurensningsloven, må dette gå over budsjettene for at vi raskest mulig skal få gjort dette arbeidet.

Øyvind Korsberg (Frp): Som saksordføreren var inne på, skal vi i dag fjerne en avgift, nemlig den statlige fiskeravgiften. Spesielt gledelig er det at partier som ønsker flest mulig skatte- og avgiftskroner, går inn for dette. Avgiften utgjør om lag 11 mill. kr, penger som i stor grad brukes til forskning på ferskvannsfisk og til kultivering av fiskevann, noe som er positivt. Bortfall av avgiften betyr reduserte inntekter til staten, og partiene har ulike

måter å løse inntektstapet på. Vi i Fremskrittspartiet mener at disse 11 mill. kr kan omdisponeres innenfor miljøvernbudsjettets ramme, som er på om lag 2 milliarder kr, mens Arbeiderpartiet ber Regjeringen ta hensyn til inntektstapet under den ordinære budsjettbehandlingen. Betyr det at Arbeiderpartiet overhodet ikke ser noen mulighet til å omprioritere innenfor Miljøverndepartementets budsjett? Er Arbeiderpartiet helt avhengig av å få økte midler for å dekke opp inntektstapet? Vi flytter jo ganske mye penger innenfor departementets budsjett når det gjelder bl.a. midler til kalking, som de ulike regjeringer kutter så det står etter, og som et komiteflertall klarer å løfte på plass igjen hvert eneste år. Jeg lurer også på om Arbeiderpartiet i fremtiden vil gå inn for bruk av rotenon i elver og vassdrag.

Avslutningsvis sa saksordføreren at Arbeiderpartiet ville «rydde opp i avgiftsjungelen». Da vil jeg stille spørsmålet: Hva slags andre avgifter er det Arbeiderpartiet ønsker å fjerne?

Torny Pedersen (A): Fiskeravgiften er en avgift vi har hatt ganske lenge, og nå er det tid for å begynne å se på en del slike avgifter som kanskje ikke fungerer etter sin hensikt, selv om kultivering og renovering i disse innsjøene har vært av veldig stor betydning. Vi skal ha denne kultiveringen fortsatt, det er veldig viktig.

Til det siste som representanten Korsberg var inne på når det gjelder rotenon: I dag har vi ingen andre løsninger på problemene enn å bruke rotenon. Så før vi greier å få et svar på hvilke muligheter som gir enda bedre resultater, bruker vi rotenon.

Representanten Korsberg lurer på omprioriteringer på statsbudsjettet. Vi mener at det er riktig at det er departementet selv som, når de går ut og reduserer en avgift med såpass mye som 11-12 mill. kr, må vurdere på hvilken måte dette skal gjøres for fortsatt å ha et arbeid med kultivering osv. Arbeiderpartiet mener at det er riktig å ikke båndlegge hvordan departementet skal løse problemene med underdekningen på 11 mill. kr. Det synes vi er departementets ansvar å finne svar på.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Bror Yngve Rahm (KrF): Stortinget behandler i dag for tredje gang meldingen om rikets miljøtilstand og Regjeringens miljøvernpolitikk. Meldingen tar for seg et bredt spekter av miljøpolitiske utfordringer, samtidig som den reflekterer utviklingstrekk og status for miljøvernarbeidet siden forrige melding var til behandling.

Meldingen om rikets miljøtilstand har til nå kommet hvert år for å underbygge viktigheten av at våre miljøutfordringer hele tiden får nødvendig oppmerksomhet, og at man ved det sikrer kontinuitet i arbeidet. Flertallet er imidlertid av den mening at det mest hensiktsmessige heretter er at denne legges fram for Stortinget hvert annet år med redegjørelse fra miljøvernministeren de mellomliggende år. Bakgrunnen er bl.a. at miljøtiltakene trenger noe tid for å virke, og at årlige meldinger ikke i tilstrekkelig grad gir den anledningen. Kristelig Folkeparti stil-

ler seg bak en slik vurdering og forslaget i innstillingen om at den første meldingen legges fram for Stortinget i 2003, og at statsråden i 2002 kommer til Stortinget med en statusredogjørelse.

Komiteen har forut for fremleggelsen av dagens melding bedt om at spørsmål knyttet til avfall generelt og spesialavfall spesielt blir viet ekstra oppmerksomhet. Det har skjedd, og komiteen har derfor brukt mye av sin tid på dette temaet. For Kristelig Folkeparti har det vært viktig å fastslå det såkalte avfallshierarkiet som grunnlag for all avfallspolitikk. Dette innebærer at håndteringen av avfall i størst mulig grad skal skje ved gjenvinning, der nest forbrenning og til sist, men i minst mulig grad, deponering. Kristelig Folkeparti slutter seg også til målsettingen om at mest mulig av det avfall som vi har kapasitet og kompetanse til å behandle i Norge, skal behandles i Norge. Vi vet også at eksisterende kapasitet for spesialavfall i Norge ikke blir utnyttet i tilstrekkelig grad, bl.a. som følge av at mye avfall eksporteres ut av landet. Av disse grunner ber derfor flertallet Regjeringen i fremtiden være svært restriktiv med hensyn til eksporttillatelse. Det er etter Kristelig Folkeparti og flertallets syn et viktig prinsipp at avfall som produseres i Norge, også bør behandles i Norge.

Stortinget har vedtatt å plassere NOAH A/S sitt behandlingsanlegg for spesialavfall i Brevik. Anlegget er nå i drift, og gjennom et samarbeid og en samlokalisering med Norcems fabrikk utnyttes nå mye av energien i avfallet i Norcems produksjon. Både plasseringen av anlegget og nå virksomheten er gjenstand for mye debatt, ikke minst begrunnet i frykten for negative miljømessige konsekvenser i et område som lenge har slitt med miljøproblemer, men som de siste årene har kommet langt i å rydde opp i gamle synder og legge til rette for en fremtidig mer miljøvennlig produksjon. Jeg har ikke grunnlag for å tro at NOAHs tilstedeværelse i Brevik vil ha slike konsekvenser, men ut fra hensynet til lokalbefolkningens usikkerhet og føre var-prinsippet ønsker Kristelig Folkeparti, sammen med Høyre, Senterpartiet, SV og Venstre, å legge til rette for en intensivert overvåking av anleggene i Brevik, kvaliteten i Eidangerfjorden og luften i området for å sikre at virksomheten ved NOAHs og Norcems anlegg ikke vil medføre forsterkede miljøproblemer i området.

Det er med en viss forundring jeg registrerer at Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet ikke har villet stille seg bak en slik anmodning i innstillingen, og derved blokkerer for en flertallsmerknad. Det er grunn til å presisere at Fremskrittspartiet i Telemark på en prisverdig måte har kjempet for Eidangerfjordens ve og vel, men får altså ikke nødvendig støtte hos sine kolleger i Stortinget. Det får vi ta til etterretning.

PCB representerer en stor miljøpolitisk utfordring. Det fremkommer også at ifølge Stockholm-konvensjonen er PCB et av de stoffene som internasjonalt vil bli forbudt. Komiteen ser derfor nødvendigheten av at det nå tas et krafttak for å få ryddet opp i dette problemet på bred front. Likevel tar komiteen spesielle grep i forhold til PCB-holdig isolerglass, som i store mengder er på vei

mot norske fyllplasser. Hele 200 tonn er nevnt i den forbindelse. Kristelig Folkeparti stiller seg derfor bak innstillingens forslag om at Regjeringen bes legge til rette for et system for innsamling og sanering av PCB-holdig isolerglass som skiftes ut. Komiteen ber også Regjeringen bidra med strakstiltak som hindrer ytterligere PCB-forurensning i deponiene.

Kristelig Folkeparti er opptatt av miljøutfordringene i nordområdene, så vel situasjonen i Russland som våre egne forpliktelser hjemme, ikke minst i forhold til oljevernberedskapen langs kysten av Nord-Norge og i Barentshavområdet. Av den grunn påpeker innstillingen viktigheten av at beredskapen styrkes, også med bakgrunn i økende transport både av olje og gass og av fremtidig atomavfall fra russisk side. En samlet komite ber derfor Regjeringen iverksette tiltak for å forbedre oljevernet i nordområdene. I forlengelsen av det er Kristelig Folkeparti av den oppfatning at det bør etableres egne petroleumsfrie soner i områder av spesielt sårbar karakter. Mindretallet foreslår derfor at Regjeringen forbereder tilretteleggelse av slike soner, men tar til etterretning at komiteens flertall går imot dette forslaget.

En av de største miljøutfordringene vi står overfor både nasjonalt og globalt, er fortsatt knyttet til reduksjon av klimagassutslipp. Kyoto-avtalen er etablert som det eneste internasjonale rammeverket vi har for å sikre at disse bestrebelsene iverksettes i alle deler av verden. Mange har i etterkant av Kyotoprotokollen i 1997 hevdet at avtalen ikke går langt nok. Disse har sannsynligvis rett. Utfordringene vil bli større, og kravet til ytterligere utslippsreduksjoner vil bli skjerpet i årene som kommer. Likevel er Kyotoprotokollen et viktig første skritt mot en ny global klimapolitikk, vel å merke under forutsetning av at avtalen ratifiseres hos alle avtalepartnere, også Norge. Mindretallet, inklusiv Kristelig Folkeparti, ber derfor Regjeringen så raskt som mulig etter den 6. partskonferansen i Bonn om å ratifisere avtalen. Jeg gjenar gjerne denne oppfordringen nå i mitt innlegg.

Klimaavtalen forutsetter at en vesentlig del av tiltakene mot klimagassutslipp skal tas hjemme. Jeg er derfor glad for at komiteens flertall slår dette prinsippet fast i innstillingen. Likevel er det grunn til å påpeke det faktum at Regjeringen ikke har evnet å få klimameldingen fram til Stortinget på et tidligere tidspunkt enn det som nå er varslet, nemlig 22. juni – etter at Stortinget har gått fra hverandre. Min oppfordring til Regjeringen blir derfor at vi nå ikke opplever ytterligere forsinkelser som kan bidra både til å bremse en nødvendig debatt og utsette iverksettelsen av nasjonale tiltak. Til det er tiden for knapp, og behovet for å komme raskt i gang er stort, bl.a. av hensyn til de sektorer som nødvendigvis blir berørt av tiltakene. Jeg minner også om at sentrumsregjeringen i sin tid var svært raskt ute med tiltak etter at forhandlingene var avsluttet i Kyoto. Jeg er imidlertid glad for at en samlet komite uttrykker bekymring for USAs manglende vilje til å følge opp internasjonale avtaler, i denne anledning Kyoto-avtalen, og at man fastslår at Norge uavhengig av USA vil arbeide videre langs det spor som Kyotoprotokollen trekker opp.

Bevaring av skog er viktig for Kristelig Folkeparti. Det er derfor gledelig at komiteens flertall i innstillingen viser vilje til å utvide barskogvernet for bedre å ta vare på det biologiske mangfoldet, som også betyr ivaretagelse av vårt maritime miljø. Det hadde derfor vært ønskelig at sentrumspartiens forslag om egne verneplaner for våre maritime ressurser hadde fått flertall i innstillingen. Når det gjelder barskogvern, er vi kjent med at våre naboland satser langt sterkere enn Norge. Sentrumspartiene er derfor opptatt av at vi på sikt skal kunne nærme oss disse både i omfang og gjennomføring.

La meg avslutningsvis komme med et aldri så lite hjertesukk over noe som allerede har vært berørt i replikkordskiftet.

Stortinget har med stort flertall vedtatt at det innen 2000 skulle fremlegges et forslag om kulturminnefond. Vi registrerer at det ikke har skjedd. Vi registrerer også at komiteen tidligere har bedt om at Riksantikvaren skulle følge opp Stortingets anmodninger i forhold til bevilgninger over sitt budsjett når det gjelder spesifikke kulturminner og verneverdige bygninger. Vi tar til etterretning at dette heller ikke har skjedd. Jeg utfordrer derfor statsråden, når hun har anledning i løpet av denne debatten, til å klargjøre om statsråden ser på Stortingets vedtak som et viktig arbeidsinstrument i fremtiden som Regjeringen faktisk er forpliktet på. Det er mye som tyder på at man har et noe avslappet forhold til de vedtak som Stortinget har fattet, og vi vil derfor legge det sterkt inn over Regjeringen at man nå klargjør sitt syn på sitt eget forhold til de flertallsvedtak som fattes i denne salen.

Jan Tore Sanner (H): Det som først og fremst kjenntegner innstillingen fra energi- og miljøkomiteen om rikets miljøtilstand, er bred enighet, og det er gledelig. Med unntak av SV på den ene siden og Fremskrittspartiet på den andre er sentrumspartiene, Arbeiderpartiet og Høyre enige om hovedlinjene i miljøpolitikken. Det betyr ikke at vi er enige om absolutt alt, men at det som skiller, er nyanser. Det kan være nyanser i synet på virkemidler og på hvem som har pådriverrollen i miljøpolitikken.

Ved behandlingen av denne meldingen har Høyre først og fremst vært opptatt av å fokusere på behovet for å rydde opp i gamle miljøsynder. Miljødebatten har i de senere år vært en konkurranse om å sette nye saker på dagsordenen og å definere nye miljømål. Det er vel og bra. Norge skal ligge i fremste rekke i å møte nye miljøutfordringer, men vi har også et ansvar for å rydde opp i vår egen bakgård.

Det er vel dokumentert at farlige og sent nedbrytbare miljøgifter er på avveie. Miljøgiften PCB er en av de verste, og vi vet at den skader arveegenskapene. Miljøgiften er påvist i havnebasseng og i fjorder. At PCB også er påvist i dypvannsfisk i Arktis, viser at giften lar seg transportere over store avstander og sprer seg.

Gjennom flere år har Høyre sammen med SV fokusert på behovet for å begrense skadene og fjerne miljøgiften fra naturen. Vi har foreslått å bevilge penger både til forskning og opprydningstiltak, men er blitt nedstemt i

Stortinget. Jeg er glad for at Høyre i denne innstillingen har fått fullt gjennomslag for tre viktige forslag som alle knytter seg til det store opprydningsarbeidet som nå må starte opp.

I januar i år la Høyre frem et Dokument nr. 8-forslag med krav om en egen handlingsplan for å bekjempe miljøgiften PCB. Høyre vil satse mer på forskning og kartlegging, samtidig som opprydningsarbeidet må starte opp. Jeg er glad for at Høyres forslag får bred tilslutning. Men vi er bekymret for det lave ambisjonsnivået det ser ut til at arbeiderpartiregjeringen vil legge seg på.

Det er flott at man vil starte opp et pilotprosjekt i Sandefjord, men Høyre mener at det er behov for å starte opp flere prosjekter. Jeg håper miljøvernministeren merker seg at det er et flertall i komiteen som kritiserer Regjeringen for det lave ambisjonsnivået. Det borgerlige byrådet i Oslo har fokusert på problemene i Oslo havn. I innstillingen peker Høyre og sentrumspartiene på nettopp dette prosjektet. Høyre vil i revidert nasjonalbudsjett foreslå å bevilge nye millioner til PCB-opprydning. Får Høyres forslag støtte, kan arbeidet med å rydde opp i miljøgiftene i Oslo havn starte opp.

Når det nå er etablert et flertall for forslaget om å starte opprydningsarbeidet, er det avgjørende at vi får stoppet tilførselen av PCB til naturen. Komiteen er gjort kjent med at det er mer enn 200 tonn PCB i isolerglassruter produsert i perioden 1965-1975. Disse rutene skiftes ut nå. I dag havner det meste på dynga, og giften siver ut i naturen. Det er helt avgjørende at vi får etablert et system som sikrer en forsvarlig håndtering av disse rutene. Det skal ikke koste å opptre miljøvennlig. Høyre har derfor fremmet forslag om at det skal lages et system for innsamling og sanering av PCB-holdig glass hvor staten i hovedsak dekker kostnadene. Jeg er glad for at forslaget får bred tilslutning.

Det er et veletablert prinsipp at forurenser skal betale. Problemet når det gjelder de gamle miljøsyndene, som det også kom frem i et replikkordskifte tidligere, er at det ikke alltid er like lett å identifisere miljøsynderen. Det fritar imidlertid ikke synderen for ansvar. Høyre har derfor foreslått at det skal etableres et eget opprydningsfond i et samarbeid mellom staten og næringslivet. Dette skal brukes til å rydde opp i gamle miljøsynder og fjerne miljøgifter som allerede er spredd i naturen. Jeg er glad for at forslaget får flertall, men overrasket over at Arbeiderpartiet går imot. Det er ikke urimelig at næringslivet deltar i et spleiselag med staten for å rydde opp i de gamle miljøsyndene.

Høyre mener at det var riktig å fokusere på behovet for å rydde opp i gamle miljøsynder i denne innstillingen. Jeg er glad for det gjennomslag Høyre har fått, og ser nå frem til at statsråden følger opp.

Det er nyttig at Stortinget med jevne mellomrom får anledning til å drøfte bredden i miljøpolitikken. Høyre legger prinsippet om føre var og at forurenser skal betale til grunn, og vi er enig i at miljøhensyn skal gjennomsyre alle politikkområder. Høyre fokuserer på internasjonale løsninger, på internasjonale miljøproblemer. Derfor støtter Høyre bl.a. Kyotoprotokollen for å få kontroll over

klimatrusselfen. Høyre fokuserer på kostnadseffektivitet nasjonalt og internasjonalt for å få mest mulig miljø ut av hver krone. Derfor er Høyre tilhenger både av et nasjonalt og et internasjonalt system for kvotehandel. Høyre har tro på fremskrittet. Derfor fokuserer vi på forskning og ny teknologi for å redusere og helst fjerne miljøskadelige utslipp. Derfor foreslår Høyre konsekvent å øke bevilgningene både til energiforskning og miljøforskning.

Høyre vil ha mindre bruk av pisk og mer bruk av gulrot for å fremme mer miljøvennlig atferd, både blant folk og i næringslivet. Fremfor å lete etter nye miljøavgifter vil Høyre lete etter grønne avgiftslettelse. Høyre vil finne en god balanse mellom bruk og vern, som både sikrer muligheten for ressursutnyttelse i vårt langstrakte land og som sikrer at vi tar vare på naturverdier for kommende generasjoner. Derfor støtter Høyre planen om barskogvern, men vi krever at grunneier kompenseres, og at områder som ikke vernes i denne omgang, skal kunne forvaltes i henhold til skogbruksloven. Av samme grunn støtter Høyre planen om å etablere nasjonale laksefjorder og laksevassdrag, men vi er opptatt av at samtidig skal oppdrettsnæringen sikres gode vilkår og vekstmuligheter.

I budsjettet for 2001 ble det flertall for å øke bevilgningene til å bevare og sikre sentrale kulturminner som Heddal stavkirke, Ulstein kloster og Stavanger domkirke og øke bevilgningene til industrielle kulturminner. I den offentlige debatten er det blitt kjent at disse kulturminnene ikke har fått økt, men redusert støtte. Dette har skapt sterke reaksjoner. Årsaken er ifølge media at Riksantikvaren har flyttet midler fra de nevnte kulturminner til etablering av et nytt datasystem. Dette er kritikkverdigg, men jeg vil understreke at dette til syvende og sist er statsrådets ansvar. Stortinget forholder seg til statsråden, og Statsråden har et ansvar for å følge opp Stortingets innstilling. Jeg ser derfor frem til at statsråden i sitt innlegg i dag redegjør for hvordan denne saken er håndtert og hvordan den vil bli håndtert fremover.

Jeg vil også rette oppmerksomheten mot et forslag som ikke ser ut til å få flertall i dag, nemlig om å pålegge Regjeringen å etablere et kulturminnefond i 2002. Det er oppsiktsvekkende at denne saken ikke har vært fulgt opp tidligere, slik også representanten Bror Yngve Rahm påpekte i sitt innlegg.

Til slutt: Det er gledelig at Høyre også har fått gjennomslag for forslaget om å bevilge penger til å rense opp i Vansjø-Hobøl-vassdraget. Dette er et vassdrag og et område som har store naturverdier, men som også representerer en drikkevannskilde for nærmere 60 000 innbyggere i Moss-distriktet. Det er ikke overraskende, men det er skuffende at Arbeiderpartiet går imot dette forslaget – ikke overraskende fordi Arbeiderpartiet også konsekvent har foreslått å fjerne støtten til jervassdragene, men skuffende fordi dette er et område som representerer drikkevann for nesten 60 000 mennesker. Derfor er dette en nasjonal sak, og Høyre mener at vi her må få til et spleiselag mellom de lokale og staten for å sikre naturverdiene og sikre drikkevannet til nærmere 60 000 mennesker i området rundt Moss.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Aud Blattmann (A): Det er fra Høyres side lagt stor vekt på at vi ikke har sluttet oss til opprettelsen av et såkalt opprydningsfond. Jeg har lyst til å si at for det første er ikke et slikt fond etablert over natten, for det andre tror jeg at det er ganske viktig at en står på at forurenseren skal være med og betale, og at næringslivet som har bidratt til denne forurensningen, også presses av myndighetene til å være med.

I et tidligere replikkordskifte i dag sa Bent Høie at det er så vanskelig å identifisere de gamle miljøsynderne. Jeg tolker dette slik at fordi det kan være vanskelig, ønsker Høyre faktisk å pålegge dagens næringsliv sammen med myndighetene å påta seg de økonomiske forpliktelsene og ansvaret for bl.a. PCB og kostnader i forbindelse med det. Dagens næringsliv skal altså ta ansvaret for det som et tidligere næringsliv har foretatt seg. Det er beregnet til bortimot 30 milliarder kr bare for PCB. Høyre vil ikke bruke avgifter, har jeg forstått. Da stiller jeg spørsmålet til representanten Jan Tore Sanner: Hvordan har han tenkt at dette skal finansieres? Hvem er det som skal være med i dette fondet, for det må jo tross alt være to parter? Jeg må si at jeg iallfall ikke har noen tro på at det partiet som så sterkt kritiserer avgifter, vil bruke det som et virkemiddel for å få penger inn i fondet.

Jan Tore Sanner (H): Som det fremgår av innstillingen, er ikke dette opprydningsfondet ferdig utredet, snarere tvert imot, vi ber departementet og Regjeringen om å utrede ulike modeller. Det er derfor det er overraskende at Arbeiderpartiet har valgt å stå utenfor.

Jeg er enig i at forurenser skal betale, men vi vet at dette er en forurensning som kan ha skjedd for 10, 20 eller 30, kanskje 40 år siden, og fra bedrifter som kanskje har gått konkurs, eller hvor det rett og slett ikke er mulig å identifisere synderen.

Høyre har vært en pådriver for å øke de statlige bevilgningene til opprydningsarbeidet, vi har støttet Oslo byråd i deres ønske om å stille forurenserne til ansvar, og vi har pekt på dette opprydningsfondet. Men Arbeiderpartiet står igjen uten svar. Arbeiderpartiet har konsekvent gått imot Høyres forslag om å bevilge statlige midler til å starte opprydningsarbeidet. Arbeidet går imot etableringen av dette opprydningsfondet. Og vi vet at Byrådet i Oslo ikke fikk nødvendig støtte fra myndighetene og fra Arbeiderpartiet da de ønsket å ta tak i problemene i Oslo havn.

Hvis vi er enige om at PCB og andre miljøgifter som er spredd i naturen, er et problem, må vi lete etter løsninger. Høyre har pekt på flere. Vi etterlyser Arbeiderpartiets.

Aud Blattmann (A): Ja, jeg registrerer da etter det svaret jeg har fått fra Jan Tore Sanner, at han faktisk ønsker å pålegge dagens næringsliv å dekke utgiftene i forbindelse med skader forårsaket av tidligere bedrifter og tidligere næringsliv.

Jan Tore Sanner (H): Representanten Blattmann har ikke grunnlag for å konstatere noe som helst. Vi ønsker å få dette utredet, vi ønsker at det skal være et samarbeid mellom staten og næringslivet, og vi mener at det er helt naturlig at næringslivet også trekkes med i utredningen av ulike modeller som ligger i vårt forslag. Det som gjenstår, er at når det gjelder dette store problemet med gamle miljøsnynder, der gifter er spredd i naturen og vokser oppover i næringskjeden, har Arbeiderpartiet ikke noe svar på hvordan det skal angripes.

Det ble bl.a. fra Arbeiderpartiet sagt at forurenser skal betale. Ja, betyr det da at Arbeiderpartiet ikke er villig til å bruke flere statlige midler på opprydningsarbeidet? Og nå får vi også høre at man ikke er villig til å trekke dagens næringsliv med i opprydningsarbeidet. Jeg tror at hvis vi skal stå og kaste argumenter i hodet på hverandre, vil dette problemet bare vokse uten at vi faktisk tar tak i det. Høyre er villig til å gjøre det. Derfor foreslår vi økte bevilgninger over budsjettet, derfor ønsker vi å fokusere på et opprydningsarbeid hvor vi kan etablere et samarbeid med næringslivet, og vi ønsker også å gi støtte til dem som ønsker å stille forurenseren til ansvar, om nødvendig gjennom rettssystemet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Øyvind Korsberg (Frp): Når man snakker om miljø og miljøvern, bør man huske på at nesten all menneskelig aktivitet medfører større eller mindre grad av forurensning. Etter Fremskrittspartiets mening skal tiltak som skal begrense forurensningen, ivareta to krav. For det første skal de være effektive, og for det annet skal prinsippet om likhet for loven ivaretas.

Noe som medfører forurensning, er alle grunnstøttingene og skipsforlisene som har funnet sted langs norskekysten i det siste. Erfaringene etter disse forlisene tilsier at det er helt nødvendig med en bred gjennomgang av dagens oljevernberedskap, og der statens egen beredskap analyseres.

Et eksempel som viser at beredskapen ikke er god nok, er det som skjedde i forbindelse med havariet av bulkskipet «John R» utenfor kysten av Troms. Det tok svært lang tid, nærmere en uke, før tømningen av bunkersolje ble igangsatt. Årsakene til dette er flere, men dårlig organisering, mangel på utstyr samt lang avstand mellom havaristen og depoet er nok noen av hovedelementene. Dårlig oljevernberedskap blir ekstra bekymringsfullt når det fra Nordvest-Russland skal skipes ut 7,5 millioner tonn råolje årlig. Transporten av råoljen skal skje med tankskip som skal seile nær kysten av Nord-Norge.

Det er viktig at oljevernberedskapen både inkluderer forebyggende tiltak og har en struktur som gir rask og effektiv opprydning hvis uhellet er ute. Jeg er derfor glad for at det er flertall for forslag V, slik at det blir en nødvendig forbedring av oljevernberedskapen i nord.

Det er ikke bare i nord det fraktes olje. Liknende og større transporter foregår også andre steder i landet, eksempelvis på Vestlandet. Og da er vi i Fremskrittspartiet av

den formening at oljevernberedskapen bør styrkes med nødvendig utstyr og deponier også i andre deler av landet.

Fremskrittspartiet forutsetter at miljøvernministeren følger dette opp når det nå tas en bred gjennomgang av beredskapen, og at det legges fram for Stortinget i løpet av høsten.

Opprydningsaksjoner etter skipsforlis er viktig. Fremskrittspartiet har flere ganger engasjert seg i den forbindelse. Jeg vil her få vise til spørsmål i spørretimen fra representanten Kenneth Svendsen vedrørende oljelekkasjene fra gamle krigsvrak på Narvik havn, samt flere spørsmål fra meg vedrørende «Boiki» og «Murmansk». Disse spørsmålene tar for seg fare for oljeforurensning fra gamle havarete skip samt visuell forsøpling av gamle skipsvrak. Svarene fra de ulike miljøvernministrene er at det stadig utredes hva som eventuelt skal gjøres, men det er svært liten vilje fra statlig hold til å gjøre noe konkret med disse skipsvrakene. Det er i alle fall gledelig at man i disse dager er i gang med å fjerne ett av de gamle vrakene, nemlig «Boiki», som forliste i 1988. Når det tar 13 år fra et skip havarerer og blir liggende midt i synet på lokalbefolkningen til det blir fjernet, viser det etter mitt syn at Regjeringen ikke har noen strategi når det gjelder å fjerne båter som ligger og forsøpler. Hva årsaken til dette er, kan jo statsråden si noe om i sitt innlegg.

Det er mange skipsvrak langs kysten, og bare i de tre nordligste fylkene er det registrert over 500 vrak. Det er sikkert bare et fåtall av disse som utgjør fare for forurensning, og noen få er til synlig sjenanse, men jeg håper at Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2002 fremmer forslag for å begrense mulige oljeutslipp fra gamle skipsvrak og gjør noe for å fjerne skipsvrak som er til visuell sjenanse for befolkningen.

Det er viktig med en effektiv håndtering av avfall fra husholdninger og bedrifter. Avfallet bør i størst mulig grad brennes i moderne forbrenningsanlegg der varmen nyttiggjøres til oppvarming av vann, til fjernvarme eller til elektrisitetsproduksjon. Fremskrittspartiet er skeptisk til dagens kildesorteringssystem, da det har vist seg at systemet er ulikt organisert i mange kommuner. I den sammenheng vil jeg vise til Statistisk sentralbyrås forskningsrapport, som slår fast at dagens kildesorteringssystem er ulønnsomt og på mange områder mindre miljøvennlig i forhold til deponering eller forbrenning.

Det har i mange kommuner vist seg at avfallet kildesorteres i husholdningene, men at man ved sluttbehandlingen av avfallet blander alt sammen igjen. Hensikten er derved borte, og resultatet er at man har klart å få husholdningene til å betale en ekstra avgift. I utgangspunktet bør det være to grunner til at vi skal holde på med kildesortering: Enten ønsker man å redusere uttaket av naturressurser, eller så vil man begrense utslippene fra avfallsanleggene.

Nå er det blitt slik at kildesorteringen nærmest er blitt et mål i seg selv. Ta for eksempel papir. Trær er ikke en overbeskattet ressurs i Norge. Det er nå faktisk dobbelt så mye skog her til lands som for 70 år siden. Med andre ord, det bør ikke være et mål å redusere uttak av skog

eller gjenvinne papir her til lands. Hvis vi brenner papiravfallet, får vi energi som kan erstatte importert kullkraft fra Danmark. I regnestykket til Statistisk sentralbyrå er også den tiden privatpersoner bruker på å sortere avfallet, medregnet, og videre den tid det tar å bringe søppelet til innsamlingsplassene, samt kommunens innsats for å finsortere og ikke minst transportere til gjenvinningsanlegget – for papirets del gjerne til Sverige eller Østen. Det samme gjelder for glass.

Glass som lages av stein, er selvsagt ikke en begrenset ressurs. Glass er ikke en avfallstype som gir giftige utslipp, og deponering kan være et alternativ. Det samme gjelder metall. Det er et paradoks at myndighetene tilbyr billig energi til den kraftkrevende industrien som produserer metall, mens de støtter resirkulering for å begrense den samme produksjonen.

Det går mot sommer, og for noen betyr det laksefiske. For dem som driver på med den slags virksomhet, er det nok et håp at årets laksefiske blir i nærheten av fjorårets, som var et av de beste på svært lang tid. Årsaken til det gode laksefisket i fjor kan være flere og naturlige, som f.eks. god forvaltning av elvene i mange år, lite lus, så godt som ingen fangst til havs, samt god kvalitet på beiteområdene, med varmere vann, som fører til bedre beiteforhold for laksen. Derfor bør man være varsom med å tro at utstrakt vern er det som skal til for å berge villaksen. Vi i Fremskrittspartiet er sikre på at forvaltning av laks i elvene best skjer gjennom grunneiere, elvelag og foreninger. Et eventuelt system med kvoteregulert fiske etter laks i elvene må basere seg på samarbeid og frivillighet, og ikke tvang fra myndighetene, slik Regjeringen ønsker.

En ting som tar livet av det meste, er rotenon. Direktoratet for naturforvaltning har i over fem år kjent til at aluminiumsvæske er en svært effektiv metode mot lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*. Som kjent dreper rotenon alt liv i en elv, mens aluminium kun tar livet av lakseparasitten. Til tross for dette har rotenonbehandlingen fortsatt, og alternative behandlingsformer er ikke blitt forsket på. I denne femårsperioden er det brukt millionbeløp på rotenonbehandling av vassdrag, med svært mislykket resultat.

Det er ikke hver dag man fjerner en avgift i denne sal, og jeg er glad for at Fremskrittspartiet fikk flertall for forslaget om å fjerne den statlige fiskeravgiften. Bortfallet av denne avgiften for innlandsfiske utgjør om lag 11 mill. kr, penger som i hovedsak blir brukt til å kultivere fiskevann og til forskning. Det er midler som bør dekkes opp etter vårt syn, og det bør gjøres ved omprioriteringer innenfor Miljøverndepartementets budsjett.

Helt til slutt vil jeg bare signalisere av vi i Fremskrittspartiet går imot forslag til vedtak III, som går ut på at man skal gjøre det attraktivt å velge sykkel som fremkomstmiddel. Vi synes for så vidt det er hyggelig at man vil gjøre det attraktivt å bruke sykkel, men vi vil satse mer på veisektoren i den forbindelse.

Kirsti Kollé Grøndahl hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tore Nordtun (A): Jeg må si til representanten Korsberg at Regjeringen i friluftsmeldingen, som nå ligger ute, har foreslått å fjerne fiskeravgiften. Så det er nok ikke Korsberg som har foreslått det i komiteen.

Men det som er litt oppsiktsvekkende, og som jeg stadig må spørre representantene fra Fremskrittspartiet om, er deres syn på klimaendringer og klimapolitikken. I innstillingen slutter faktisk Fremskrittspartiet seg oppsiktsvekkende nok, i forhold til den politikken de har hatt før, til Kyotoprotokollen, hvor man nå skal redusere utslippene av klimagasser i Norge til 1 pst. i 2012 sammenlignet med 1990. Men samtidig kommer de i sin komitemerknad med ramsalt kritikk. De snakker om «de såkalte klimagassene» osv. De viser til FNs klimapanel, som de da omtaler nesten hånlig, og mener at det ikke er reelle ting de snakker om, og at det må mer forskning til. Er det da slik at Fremskrittspartiet ikke ser behovet i det hele tatt for at vi drøfter klimapolitikken her i Norge, og at vi får fastlagt en klimapolitikk både nasjonalt og internasjonalt? Er det nå slik at Fremskrittspartiet avviser alt dette? Hva er det som er Fremskrittspartiets politikk nå, i og med at de slutter seg til Kyotoprotokollen og slik som vi skal håndtere den i Norge, ut fra det de tidligere sa, men samtidig radbrekker FNs klimapanel og sier at dette har ikke troverdighet i det hele tatt? Hva er det egentlig som er Fremskrittspartiets klimapolitikk nå, og hvordan vil de forholde seg til klimameldingen når den kommer? Er den helt unødvendig, sett i forhold til Fremskrittspartiet?

Øyvind Korsberg (Frp): La meg først kommentere den avgiften som komiteens leder, hr. Nordtun, startet med innledningsvis. Vi skal nok sørge for at vi skal stemme for alle de forslag om å fjerne avgifter som departementet eventuelt kommer med – og det håper vi blir mange. Men det er mulig man må ha et regjeringsskifte for å få det til.

Men så over til klimaendringer, ikke i regjeringsskiftet, men mer globalt. Det er helt riktig at vi i innstillingen viser til at Norge etter Kyotoprotokollen kun skal ha 1 pst. høyere utslipp av klimagasser i 2012 sammenlignet med 1990. Vi viser til det som er et stortingsflertall, det er ikke et flertall vi har vært med i.

Vår politikk når det gjelder klimaspørsmålet, ligger fast. Vi registrerer at det FNs klimapanel kommer med, er spådommer, og at det er andre forskere som har helt andre synspunkter når det gjelder det som påvirker klimaet, bl.a. solaktivitet, skyer, havstrømmer og slike ting. Vi ønsker ikke å gå inn på en klimaavtale som vil medføre konkurransevridning for norsk industri, tap av norske arbeidsplasser og slike ting. Skal man ha et klimaregime, bør jo det inkludere så å si de fleste industrilandene på kloden. Det er for å unngå konkurransevridning. Og det er ikke uten grunn at USA har satt foten ned for en så konkurransevridende avtale.

Bror Yngve Rahm (KrF): La meg bare først få lov til å ta opp de forslag som vi har i innstillingen, og som jeg glemte å ta opp i mitt hovedinnlegg.

Så til representanten Korsberg, en oppfølging av Tore Nordtuns spørsmål.

Jeg får sterke assosiasjoner når han snakker om spådommer og FNs klimapanel, til en mann som ligger og sover mens brannalarmen går. Så kaster man ut brannalarmen og tror at det er den det er teknisk feil på, så legger man seg til å sove, og så brenner huset ned. Det er omtrent den posisjonen som jeg føler Fremskrittspartiet inntar i klimapolitikken, man har ikke på noe punkt synliggjort at man lever etter føre var-prinsippet, enten det er i klimapolitikk eller på andre områder.

Dermed fører jeg dette over til et lokalt engasjement, som også er gjengitt i innstillingen i dag, og som jeg var inne på i mitt innlegg. Det gjelder et intensivert overvåkingsarbeid for Eidangerfjorden, etter at Stortinget vedtok å plassere NOAHs spesialavfallsanlegg der ute. Ville det ikke etter Korsbergs syn være naturlig at også Stortinget tok et ansvar for å følge opp hvilke konsekvenser dette eventuelt måtte ha, negativt for miljøet, ikke minst av hensyn til befolkningen, og kanskje for Fremskrittspartiets del ikke minst også av hensyn til å gi litt støtte fra dette hus til det sterke engasjementet som Fremskrittspartiet i Telemark har lagt i dette?

Mitt konkrete spørsmål er: Hva er den helt konkrete begrunnelsen for at Fremskrittspartiet ikke ønsker å intensivere overvåkingen av denne fjordarmen og av anleggene i Brevik etter at de ble plassert der på bakgrunn av Stortingets vedtak?

Presidenten: Bror Yngve Rahm har tatt opp de forslag han refererte til.

Øyvind Korsberg (Frp): Det er ikke første gang man hører en dommedagsprofet fra Kristelig Folkeparti.

Når det gjelder klimaspørsmålet, ønsker vi iallfall å være atskillig mer sikre på hvilke tiltak man skal iverksette, før man gjør det. Det er klart at skal man gå inn på det som er Kyoto-avtalen, så vil jo det medføre en enorm kostnad for landet vårt. Og som jeg sa i mitt forrige svar, medfører det konkurransevridning og bortfall av norske arbeidsplasser, og det har ikke vi noe ønske om. Det får gjerne andre partier ha et sterkt ønske om, men det ønsker iallfall ikke vi.

Det er riktig at Fremskrittspartiet lokalt har engasjert seg i denne saken; Fremskrittspartiet lokalt engasjerer seg i svært mange saker. Men det er slik at vi på Stortinget må fatte noen beslutninger, og det er ikke bestandig vi kan oppfylle de ønskene som kommer lokalt. Og i forbindelse med den forsvarsproposisjonen som er til behandling her i huset, tror jeg samtlige partier har opplevd at lokale ønsker ikke kan etterkommes. Det gjelder også det som har vært engasjementet av Fremskrittspartiet lokalt i Telemark. Men vi er glad for at de har det engasjementet, og at de selvfølgelig vil følge den saken nøye. Vi mener at den overvåkingen som er, er god nok, og ser ikke noe behov for å treffe populistiske beslutninger her i huset for eventuelt å tekkes velgere i Telemark ved valget.

Olav Gunnar Ballo (SV): Det var rimelig klar tale fra Korsberg.

Samtidig ser det ut som om også Fremskrittspartiet etter hvert tar innover seg at det eksisterer klimagasser, og at de kan ha uheldige konsekvenser. Jeg registrerer at Carl I. Hagen uttalte til Aftenposten den 20. februar 2000 at CO₂-utslipp ikke er forurensning i normal forstand, forurensning er når utslipp renner ut i elver og vann slik at fisken dør, og når folk blir syke av lufta; CO₂ forurenser ikke.

Jeg vil spørre Korsberg om han er enig i den betraktningen, om han mener at for klimaet er mengden av CO₂ underordnet, uinteressant, det spiller på en måte ikke så stor rolle om det er der. Carl I. Hagen var jo i intervjuet også inne på at plantene lever av CO₂. Betyr det at for Fremskrittspartiet er det helt uinteressant hva slags forekomster, mengder man har av CO₂, og hvordan CO₂ oppstår, og at det derfor overhodet ikke er behov for konkrete tiltak for å gjøre noe med mengden av CO₂? Kan Korsberg svare konkret på det?

Øyvind Korsberg (Frp): Når det gjelder klimagasser, eller såkalte klimagasser, kommer om lag 97 pst. av de globale CO₂-utslippene fra naturen selv – 97 pst. 3 pst. er menneskeskapt. CO₂ utgjør en liten del av de klimagassene som befinner seg i atmosfæren. Så det er snakk om små, små mengder.

Men det som er litt interessant å følge med på i klimadebatten, er at hver gang man har en storm, en flom eller lignende, står klimaforskere fram og sier at dette er menneskeskapt. Vi husker at det var svært mye nedbør i dette området i høst, og da stod den ene klimaforskeren etter den andre fram, avbildet langt ute i en elv med vann opp til livet, og sa at dette skyldes klimaendringer. Men nå har vi hatt et normalt klima – hvis man kan kalle klima for normalt – fremover til nå, og det har ikke vært én klimaforsker som har stått fram. I 1997 hadde vi to og en halv meter snø i Tromsø. Da stod klimaforskere fram på snøskavlene og ropte at dette er menneskeskapt. Etter det har vi hatt normale vintre, og det har ikke vært én klimaforsker som har stått og ropt om klimaendringer.

Klimaforskerne bruker dårlig vær for å markedsføre seg og sine synspunkter, og det tror jeg man bør begynne å tenke litt over fremover.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

John Dale (Sp): Det er gledeleg at hovedlinjene i miljøvernpolitikken har brei tverrpolitisk støtte. I komiteen har partia skrive seg i hop og skapt semje på viktige punkt. Det skjer upåakta av at valkampen står for døra.

Jamvel innan klassiske konfliktområde som naturvernområdet, motorferdsel i utmark og kraftutbygging, har situasjonen roa seg. Eit unntak er stadig rovdyrpolitikken, der Senterpartiet klart avviser at det er ei sjølvstendig målsetjing å satsa på levedyktige bestandar av rovdyr i Noreg.

Når dette er sagt: Anar me stagnasjon? Ja, i alle fall er miljøkampen fragmentarisk knytt til ei bru, ein motor-

veg, ein foss eller til gruvedrift på Svalbard. Klimaspørsmålet vil kanskje føra til at miljøvern vert sett øvst på dagsordenen. Det vil visa seg. Mediesamfunnet synleggjer, men splittar samtidig. Offisiell miljøvernpolitikk engasjerer ikkje folk flest. Den er for byråkratisk og spissfindig.

Det finst likevel lyspunkt. Regjeringa vil at lokalsamfunn og kommunar skal ta ein større del av ansvaret for miljøvernpolitikken. Det var også sentrumsregjeringa sitt klare standpunkt, og på det punktet følgjer komiteen opp med sterke formuleringar. Me bør såleis kunna håpa at intensjonane i Lokal Agenda 21 vil vinna fram i praksis.

Ved å flytta makt og ansvar frå det sentrale til det lokale nivået vil kunnskapen om miljøproblema auka, og folk vil få lyst til å engasjera seg i ei utvikling som har berekraftig utvikling som mål. Men ingenting kjem av seg sjølv. Me veit at å flytta på makt er vanskeleg. Det trengst eit politisk påtrykk for å få det til. Og motførestellingane er mange, eksempelvis at lokalsamfunn manglar så vel kompetanse som vilje, og at folk er nærsynte, egoistiske og lite opptekne av framtida. Utan eit sentralt miljøvernpoliti går alt gale.

I den politiske filosofien står Thomas Hobbes og John Locke som motpolar. Den eine har eit pessimistisk, den andre eit optimistisk syn på menneskets evne til å handla moralsk utan å måtta verta tvinga til det. Det kan neppe vera tvil om at Hobbes'ske, negative tankar om mennesket dominerer i vår tid. Makt samlar seg på toppane, der sit dei få som meiner dei kan og veit best. Det er trenden. Men heldigvis, den er ikkje einerådande. Det er interessant og også opplyftande at det i norsk miljøvernpolitikk anno 2001 vert vist vilje til å satsa på lokalt ansvar. Og med god grunn, for folk er klart betre enn sitt rykte.

Me må tru at teori og praksis i dette tilfellet vil gå hand i hand. Skjer det, vert mistillit erstatta med tillit, nett det som må til for at så vel ei berekraftig utvikling som demokratiet skal ha ei framtid. Spenninga i miljøpolitikken ligg i forlenginga av ein slik tankegang. Det er i metropolane i verda og kulturen der at offensiven for tida ligg. Der rår sterke førestellingar om at mennesket er eit monster som ikkje har nokon naturleg plass i villmarka.

Slike tankar er også importerte til Noreg. Me kjenner alle til kart der villmark vert definert som område så og så mange kilometer vekk frå nærmaste menneskelege inngrep og aktivitet. Etter ein slik definisjon vert det lite att av villmark i Noreg. Men det er her me har grunn til å stilla spørsmål, for norsk lynne og tradisjon utgjer stadig ein kontrast til tankar folk i metropolane har om naturen. Meir enn dei fleste andre folk i det folketette Europa lever me enno i og av villmarka. Me står ikkje utanfor, slik økofilosofen Sigmund Kvaløy Setreng mange gonger har minna oss om. I eit slikt perspektiv medverkar Noreg til mangfald i Europa og verda. Problemet er at utlendingar og også enkelte norske miljøorganisasjonar har vanskeleg for å forstå dette, når TV-kamera eksempelvis vert sett på kvalfangst og ulvejakt.

Det er viktig for mangfaldet i det globale samfunnet at Noreg tek vare på sitt særpreg. Vår utfordring er å visa

respekt for alt som lever og gror, ikkje ved å trekkja oss tilbake frå naturen, men ved å endra vår oppførsel i tråd med prinsippet om ei berekraftig utvikling. Vår utfordring er å avvisa globaliseringstrendar som riv ned nasjonale og lokale kulturar som har funne si naturlege tilpassing i eit samspel med naturen.

Eg vil til slutt seia nokre ord om polare strok. Det er i Arktis me kan registrera resultatata av miljøpolitikken regionalt og globalt – framsteg og fiasko. Vindar, havstraumar og elvar fører forureining nordover til eit landskap som er svært sårbar. I dette området står instrument som måler den miljøpolitiske helsetilstanden på jorda. Det finst alvorleg lokal forureining i nord, særleg knytt til atomavfall. Hovudpoenget er likevel eit anna, at det er i nord den moderne sivilisasjonen kan henta kunnskap om sin miljøpolitiske tilstand. Den budskapen bør stå sentralt i norsk diplomatisk arbeid i tida framover.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jan Tore Sanner (H): Vi vet at forsvarskomiteen nå behandlar langtidsplanen for Forsvaret. Der har sentrumpartiene lagt frem et forslag om at man skal benytte salg av eiendommer som blir frigjort ved omlegging av det norske forsvaret, til finansiering av sentrumpartiens forsvarsopplegg. I denne innstillingen som vi behandler i dag, står sentrumpartiene sammen med Arbeiderpartiet og Høyre om en merknad, hvor vi sier:

«Dette flertallet mener at arealer som blir frigjort på grunn av omlegging av det norske forsvaret bør legges ut til friområder.»

Med andre ord: På den ene siden sier sentrumpartiene at inntektene av salget av eiendommene skal brukes til å finansiere Forsvaret. I innstillingen til denne meldingen sier sentrumpartiene at arealene skal legges ut til friområder. Er dette dobbelt bokholderi, eller er det slik at det er kommunene som skal kjøpe disse eiendommene av Forsvaret? Det er ikke små summer vi snakker om. Hvis jeg ikke husker helt feil, vil sentrumpartiene at 2 milliarder kr fra salget av Forsvarets eiendommer skal gå inn i finansieringen av Forsvaret, samtidig som man sier at arealene bør legges ut til friområder. Jeg ser frem til svaret.

John Dale (Sp): Når me lyttar til representanten frå Høgre her, får me inntrykk av at det eksisterer ein stor sprik mellom det som vert diskutert i forsvarskomiteen, dei standpunkta som ein der er i ferd med å ta, og dei standpunkta som me tek stilling til og drøftar her i dag. Det er nok ikkje tilfellet. Det som det her er snakk om, er jo friareal – areal som kan fristillast og ha ein nytteverdi i forhold til det me er opptekne av. Det går me sjølv sagt inn for. Eg kan som sagt ikkje sjå at det i denne prosessen ligg inne slike store motsetnader som representanten Sanner her trekte fram.

Olav Gunnar Ballo (SV): Gjennom Regjeringens rapport om rikets miljøtilstand og framleggingen av Regjeringens miljøpolitikk gjennom årlige rapporter får man

en debatt også i stortingssalen omkring spørsmålene, og vi ser at vekslende temaer kommer opp, slik som PCB i år. Man får satt temaer i fokus, og kanskje kan man på en del områder se at man går nye skritt i riktig retning. Det finnes det eksempler på i innstillingen fra energi- og miljøkomiteen.

Men dersom man reduserer intervallene på rapportene fra Regjeringen til hvert annet år, slik som flertallet foreslår, så betyr det at det gis mindre rom for denne typen debatter i stortingssalen. Det kan riktignok komme opp som saksframlegg i forbindelse med andre saker, men det betyr at man veldig fort i volum får mindre debatter omkring energi- og miljøpolitikk, og at andre temaer overtar.

Jeg registrerer at også Senterpartiet er med i det flertallet som går inn for at man ikke lenger skal legge fram årlige rapporter om rikets miljøtilstand fra Regjeringen, men kun hvert annet år. Jeg vil gjerne spørre Senterpartiet om hva slags betraktninger man har lagt til grunn for ikke fortsatt å ha et krav om at rapportene skal komme årlig, nettopp ut fra den begrunnelsen jeg her har gitt.

John Dale (Sp): Når me har føreslått det me har gjort, er det fordi me føler oss trygge på at eit slikt opplegg vil kunna vareta vel dei interessene som representanten Ballo var oppteken av. Det er jo slik at me gjennom det normale arbeidet i Stortinget til kvar tid har høve til å krevja framlagt dokumentasjon som me meiner har spesiell interesse for oss. Og nettopp i denne kombinasjonen som ligg i det normale arbeidet som går føre seg i Stortinget, og den framgangsmåten som me føreslår, vil me fullt ut ha høve til å kunna følgja opp på dei områda som me måtte ynskja.

Jan Tore Sanner (H): Det er åpenbart at representanten Dale ikke var særlig komfortabel da han skulle svare på mitt spørsmål, så jeg må nesten få lov til å gjenta det og etterlyse hvilken versjon som er den riktige. Senterpartiet står nemlig sammen med Høyre i en merknad hvor man sier:

«Dette flertallet mener at arealer som blir frigjort på grunn av omleggingen av det norske forsvaret bør legges ut til friområder.»

Samtidig sier Senterpartiet i forsvarskomiteen at inntektene av salg av eiendommer, som vil beløpe seg til 2 milliarder kr, skal brukes til å investere i nytt forsvarsmateriell.

Det er ikke mulig for Senterpartiet å mene disse to tingene samtidig. Hvis man skal bringe inn 2 milliarder kr fra salg av eiendommer, er det betydelige eiendommer, men i miljøinnstillingen sier de at frigjorte arealer «bør legges ut til friområder». Hvilken versjon er det som er riktig? Er det det Senterpartiet sier i forsvarskomiteen, hvor de vil selge eiendommene og få inntekter som så skal investeres i forsvarsmateriell, eller er det merknaden i denne innstillingen, hvor Senterpartiet står sammen med Høyre og sier at områder skal legges ut til allmennheten?

John Dale (Sp): Eg er glad for at eg får høve til å presisera det som var poenget mitt.

Dei areala som Forsvaret eig, og som eignar seg for å verta frigjorde til friluftsføremål, vil me realisera på ein slik måte. Men det er jo klart at det er store delar av desse areala som ikkje passar til eit slikt føremål, og som kan avhendast, og der pengane vert brukte innafor Forsvaret sine rammer. Det eg sa, står altså fast. Her finst det areal som med fordel kan verta frigjorde for allmenta, men store delar av dei areala det her er snakk om, må verta realiserte innafor Forsvaret sine rammer.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Olav Gunnar Ballo (SV): SV registrerer at komiteen står samlet om overordnede betraktninger i forhold til den miljøpolitikken som skal føres i Norge.

Komiteen uttaler at «en forsvarlig forvaltning av miljøet må ta utgangspunkt i tre prinsipper». Det ene prinsippet er at naturens tålegrense ikke må overskrides, det andre er at føre var-prinsippet må legges til grunn, og det tredje er at forurenser skal betale skadene av forurensningen. Men samtidig blir det noe visst symptomatisk ved det, for etter at man har kunnet enes om denne typen overordnede prinsipper, blir det flertall og mindretall straks man begynner å diskutere konsekvensene av prinsippene.

Ser man på naturens tålegrense, ser man at den på en rekke områder allerede i dag er betydelig overskredet. PCB har vært nevnt her nettopp som en miljøgift som påvirker miljøet, og som gjør at tålegrensen brytes. Likevel har man altså ikke vilje til å gjøre noe med det problemet PCB representerer, på en slik måte at man holder seg innenfor naturens tålegrense. Man klarer altså ikke å etterleve de målsettingene som en samlet komitee står inne på.

Man sier at føre var-prinsippet skal legges til grunn. Så får vi høre Korsberg i en replikkveksling og også i hans hovedinnlegg, der han totalt forkaster føre var-prinsippet som prinsipp. Han latterliggjør det – unnskyld, «latterliggjør» er visst ikke et parlamentarisk uttrykk – og synes helt å se bort fra at man er avhengig av å skue inn i framtiden, prøve å forutse hva som kan bli konsekvensene, og at man i så fall må legge de negative konsekvensene til grunn, at man vil komme ut i store problemer hvis så skjer. Føre var-prinsippet legges altså ikke til grunn av en samlet komitee, selv om en samlet komitee står inne på en slik merknad.

Vi ser det også i klimapolitikken, at heller ikke Arbeiderpartiet og Regjeringen er villig til å etterleve et føre var-prinsipp. Man har altså ennå ikke klart å legge fram en handlingsplan i forhold til klimapolitikken, i henhold til Kyotoprotokollen.

Forurenser skal betale skadene, sier man. En rekke miljøavgifter har jo nettopp det som formål. Det kan være bilavgifter, det kan være avgifter på andre områder knyttet til utslipp. Og så hører vi, slik som fra Fremskrittspartiets representant, at det vil være et mål for enhver avgift som foreslås fra enhver regjering, å redusere de avgiftene, eventuelt få dem fjernet. Det er jo å bevege

(Ballo)

seg bort fra målsettingen om at forurenser skal betale. Vi ser her at det er en hulhet i en felles type betraktninger som gjør at de ikke vil kunne etterleves i praksis.

Stockholm-konvensjonen mot miljøgifter innebærer at de tolv farligste miljøgiftene, de som er minst nedbrytbare, skal begrenses eller forbyes – DDT som miljøgift og PCB en annen. PCB er et gigantisk miljøproblem, med medisinske effekter som påvirker arvematerialet. Man har også sett deformerte kjønnsorganer hos dyr, og helt åpenbart kan det gi det også hos mennesker. Vi vet mer enn nok om PCB til å kunne gå i gang med raske tiltak. Det er også et sterkt behov for en grundig utredning av på hvilken måte oppryddingsarbeidet skal skje, og man trenger da å utføre pilotprosjekter på området. Men det er helt symptomatisk for Regjeringens miljøpolitikk at Arbeiderpartiet har så lave ambisjoner også på det området at de kun foreslår ett pilotprosjekt, mens flertallet i komiteen gledelig nok går inn for et langt høyere ambisjonsnivå med flere parallelle prosjekter.

Norge klarer ikke å overholde sine forpliktelser i henhold til Nordsjø-avtalen når det gjelder utslipp av nitrogen. Situasjonen er noe bedre når det gjelder fosfor. Men også når det gjelder fosfor, fins det eksempler på uakseptable forekomster.

Jeg la merke til at representanten Sanner nevnte Vansjø-Høbøl-vassdraget, der man har en drikkevannskilde for ca. 60 000 mennesker. Vannet inneholder store mengder fosfor, ikke minst på grunn av overgjødning i områdene som har tilsig til drikkevannskilden. Konsekvensen blir oppblomstring av alger til et nivå der vannet kan bli giftig. Det har vært et sterkt lokalt engasjement for å få gjort noe med situasjonen, men man har manglet midler i tilgrensende kommuner. SV har engasjert seg sterkt lokalt og er veldig glad for at Høyre har engasjert seg så sterkt i energi- og miljøkomiteen, og at et flertall nå går inn for at man skal få igangsatt tiltak.

Sammen med sentrumspartiene fremmer SV et forslag der vi ber Regjeringen om å sikre en statlig medfinansiering av en tiltakspakke for å få reduserte fosforutslipp til et akseptabelt nivå.

Regjeringen har altså ennå ikke klart å legge fram en handlingsplan for klimapolitikken, der også kvoteordningene omtales. Regjeringen har varslet at handlingsplanen blir forsinket. Stortinget blir nå oppløst uten at vi får tatt stilling til hvordan vi skal møte forpliktelsene i henhold til Kyotoprotokollen, og det er det vanskelig å kunne akseptere. Det er i det hele tatt helt uakseptabelt.

Jeg tar opp de forslag som SV har fremmet i innstillingen.

Presidenten: Olav Gunnar Ballo har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Øyvind Korsberg (Frp): Representanten Ballo var inne på dette med føre var-prinsippet og Fremskrittspartiet og Kyoto-avtalen. Vi vil selvfølgelig gå inn for et føre var-prinsipp, men da skal det være rimelig god

grunn for å gjøre det. Vi mener at når det gjelder Kyoto-avtalen, er hele den protokollen tuftet på svært usikkert grunnlag, og det viser seg også at det er mange land som ikke ønsker å ratifisere denne avtalen. Man tar ikke høyde for andre forskere enn de som sitter i FNs klimapanel, som har helt andre teorier om hvorfor klimaet endrer seg.

Det er kanskje litt viktig for representanten Ballo, og for så vidt for andre i denne salen, å være klar over at vi ikke bor på en klimastatisk klode. Klimaet endrer seg, og både arter og fauna kommer og går. Jeg har sittet og sett på TV om dinosaurene, og jeg må si at jeg kanskje er litt glad for at vi har hatt en del klimaendringer siden den gang. Det bør kanskje andre også være.

Jeg vet ikke om jeg kan glede representanten Ballo fra SV, men når det gjelder avgifter, har SV og Fremskrittspartiet stått sammen om en avgift som vi mente burde gå til forbedring av miljøet, nemlig til et fond for å redusere utslippene av svoveldioksid. Vi ønsker at den avgiften som prosessindustrien nå betaler inn, skal gå til et fond for å utvikle en teknologi for å rense utslippene, men det ønsker ikke et flertall her på Stortinget.

Det er helt riktig at vi har et prinsipp, som hele komiteen er enig i, om at forurenseren skal betale skadene ved forurensningen, og da vil jeg spørre representanten Ballo – han kan jo kikke ut av vinduet, der det er noen som har satt fyr på løvene på yttersiden i dag: Mener representanten Ballo at de som satte fyr på løvene, nå skal stå ute og vaske dem istedenfor at et leid firma gjør det?

Olav Gunnar Ballo (SV): Ja, jeg synes det. Jeg synes det er en glimrende idé. Fremskrittspartiet som et lov- og ordenparti burde ikke ha noen problemer med at man bringer inn dem som har skitnet til løvene og får dem til å vaske dem. Det synes jeg vi skulle gjøre.

Jeg går direkte videre til det neste. Jeg har en bok av Ronald Reagan med sitater av ham, og veldig mange av de sitatene knytter seg til miljøproblemer. Jeg må si at de uttalelsene Ronald Reagan har kommet med, burde kunne gå direkte inn i Fremskrittspartiets arbeidsprogram. Der nevnes det ene eksempel mer graverende enn det andre. En er f.eks. inne på at planter og skogen er den største miljøforurenseren av alle.

Jeg registrerer at Peter N. Myhre den 2. september 1989 uttalte til Aftenposten:

«Jeg spør at om fem til ti år er det ingen som lenger snakker hverken om drivhuseffekten eller om hullene i ozonlaget. Venstresiden, særlig i norsk politikk, har nemlig alltid forsøkt å finne saker som ligger utenfor virkelighetens verden. Siden slutten av 70-tallet har disse vært samene, de homofile, atomvåpnene og nå altså drivhuseffekten/ozonhullene.»

Det er altså en spådom som Peter N. Myhre kom med. Jeg vet at vi i SV har sitert den før, men det er et godt sitat.

Jeg er fristet til å spørre – selvsagt via presidenten – tilbake til representanten Korsberg: Er man enig i den spådommen som Fremskrittspartiet kom med for drøye ti år siden, nemlig at om ti år ville ingen lenger snakke om drivhuseffekten, om ozonlaget? Oppfatter Korsberg med

andre ord at det som skjer her i dag, er en ikke-debatt, det er ikke noe som noen sier noe om, ingen snakker om disse begrepene? På det området kan det i hvert fall synes som om Fremskrittspartiets spådommer inn i framtiden har vært noe forfeilet.

Så må jeg si at det ville være et forunderlig føre var-prinsipp hvis det eneste man skal være føre var på, er områder der man kan være rimelig sikker på konsekvensene. Jeg oppfatter at føre var-prinsippet nettopp innebærer at den usikkerheten man måtte ha med hensyn til konsekvenser for framtiden, innebærer at man skal velge de løsninger man er sikker på gir de minste skadevirkningene. Det er jo hele grunnlaget for føre var-prinsippet. Hvis Fremskrittspartiet oppfatter det i en helt annen retning, nemlig at det kun skal gjelde når man vet konsekvensene på forhånd, er det ikke det som SV oppfatter som et føre var-prinsipp.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Gunnar Kvassheim (V): Regjeringen Bondevik la fram den første stortingsmeldingen om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand høsten 1999. Det var en viktig nyvinning. Denne meldingen og de påfølgende meldingene inviterer til systematisering og videreutvikling av miljøpolitikken. To ulike regjeringer har nyttet anledningen til å fremme viktige, nye forslag, ta viktige skritt i riktig retning, i tilknytning til disse meldingene. Stortinget har fulgt opp og tatt egne, viktige initiativ. Vi ser også av dagens innstilling at flertallet flytter miljøvernpolitikken på viktige områder utover det Regjeringen foreslår.

I tillegg er debatten og prosessen rundt disse meldingene viktig. Det bidrar til å sette og holde miljøspørsmål på dagsordenen. Venstre mener derfor det er viktig med årlige meldinger og påfølgende prosesser knyttet til disse, i Stortinget. Av innstillingen går det fram at det bare er SV som deler dette synspunktet.

Innstillingen viser også at Venstre, de andre sentrumpartiene og SV har en mer offensiv miljøpolitikk på viktige områder enn flertallet, bestående av medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet. Det går også fram av meldingen at på noen områder går Høyre faktisk lenger enn Arbeiderpartiet, og at Arbeiderpartiet utgjør et flertall sammen med Fremskrittspartiet. Det er tilfellet når det gjelder kulturminnefond og oppfølgingen der. Det var bred enighet i Stortinget om at saken skulle legges fram i fjor høst. Der fulgte ikke Regjeringen opp, de prioriterte ikke dette området, slik Stortinget hadde bedt om. Når man nå igjen inviterer til å fornye dette vedtaket og knytter det opp til at det skal komme med i budsjettet i høst, så hopper Arbeiderpartiet av. Det er meget skuffende, og det kan i alle fall ikke være uttrykk for at en prioriterer dette området.

Den siste tids debatt har også vist at en del av satsingen når det gjelder kulturminnearbeidet som Stortinget har stått for, har blitt undergravd av flyttingen av midler fra prioriterte områder til andre områder på Riksantikvarens budsjett. Dette har pågått i stor skala og over flere

år, og det er helt avgjørende nå at miljøvernministeren bekrefter at denne undergravningen av Stortingets prioriteringer vil bli stoppet, og at det vil få konsekvenser i forhold til Riksantikvaren og de fullmaktene som han har.

Også på et annet område sørger Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet for at det blir flertall. Det dreier seg om noe som Venstre har jobbet for, nemlig å få et overvåkingsprogram knyttet til aktiviteten på NOAH og Norcem. Det er skuffende at vi ikke får i gang et systematisk overvåkingsprogram knyttet til disse store anleggene. Det hadde lokalbefolkningen fortjent, og det ville ha vært helt naturlig i forhold til de miljøutfordringene en her står overfor.

På noen områder er det gode målsettinger, men det er den praktiske oppfølgingen som svikter. Regjeringen slår fast at det økologiske perspektivet skal danne grunnlaget for politikktutforming på alle områder i samfunnet. Klima- og energipolitikken er områder hvor dette ikke er gjennomført, og der det er behov for en mer offensiv politikk enn det Regjeringen legger opp til.

Det er også behov for en mer offensiv politikk når det gjelder barskogvern enn det Regjeringen legger opp til, og jeg viser i den forbindelse til merknadene fra Kristelig Folkeparti, Venstre og SV.

Det har vært en positiv utvikling når det gjelder avfallspolitikken, og jeg vil understreke, slik det går fram av merknadene, at målsettingen må være å redusere avfallsmengden og tilstrebe ombruk, materialgjenvinning og energitnyttelse, og, som siste element, en forsvarlig behandling av restavfallet. Venstre er tilhenger av at en skal ta utgangspunkt i avfallshierarkiet når en former politikken på dette området.

Jeg har lyst til å si et par ord knyttet til to konkrete prosjekter. Det står i denne meldingen at en skal prioritere friluftsliv og legge til rette for at eiendommer kan stilles til allmennhetens disposisjon. Da er det oppsiktsvekkende at Regjeringen synes å kreve godt betalt for viktige fyreiendommer, som nå ønskes overtatt av et friluftsråd i Rogaland. Det er viktig at Regjeringen samordner politikken på de ulike områdene, slik at en kan nå de ambisiøse målene som er nedfelt i meldingen, og jeg håper at miljøvernministeren vil bidra til det.

Så et annet eksempel. 1. juledag i 1999 gikk en båt på grunn utenfor Karmøy i Rogaland. Nå kreves det moms for redningsaksjonen, med den følge at den stopper opp, selv om det har gått et par år siden båten gikk på grunn. Her er det viktig at staten går inn og eventuelt bidrar med et større tilskudd som kompenserer for momsen, slik at det havarerte skipet, som står i et prioritert naturområde, kan fjernes.

Statsråd Siri Bjerke: Stortingsmeldingen «Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand», RM, ble i vinter lagt fram for annen gang. Meldingen er på mange områder en oppfølging og en videreføring av mål og virkemidler i den meldingen som Stortinget behandlet i fjor høst. Det har sammenheng med at miljøvernpolitikken må ses i et langsiktig perspektiv, og at virkemidler ofte

trenger tid for å gi de ønskede effekter. På denne bakgrunn har jeg merket meg komiteens merknader når det gjelder det videre RM-arbeidet.

I denne nye meldingen mener jeg vi har kommet et stykke videre i retning av en mer presis beskrivelse av miljøtilstand, mål og virkemidler, slik energi- og miljøkomiteen bad om da forrige melding ble behandlet.

Meldingen har fire bærebjelker:

- Miljøvernpolitikken må bli en del av alle sektorer og politikkområder.
- Det internasjonale miljøvernarbeidet må styrkes.
- Det trengs en bedre lokal forankring av miljøvernpolitikken.
- Samarbeidet med næringslivet skal videreføres.

La meg også trekke fram noen av de viktigste tiltakene.

Vi vil følge opp de forslag til videreutvikling av avfallspolitikken som ble presentert i forrige RM og løpende vurdere behovet for justeringer i virkemiddelbruken. Det vil særlig være aktuelt å se nærmere på emballasjeavtalene og sluttbehandlingsavgiften. Jeg vil også peke på behovet for å utvide næringslivets ansvar for en forsvarlig håndtering av eget avfall og for å avklare grensene mellom kommunenes og næringslivets ansvar på området. På bakgrunn av Stortingets behandling av denne meldingen tar vi sikte på å fremme en proposisjon om endringer i forurensningsloven.

Vi vil videreføre rovviltforvaltningen ut fra de hovedlinjer og mål som Stortinget har trukket opp. Vi skal ta tilstrekkelig hensyn til tamrein- og bufenæringene, samtidig som vi sikrer levedyktige rovviltstammer. For sesongen 2000 ble forvaltningsområdet for ulv avgrenset i forhold til områder med mye sau på utmarksbeite. Innenfor det forvaltningsområdet som Regjeringen nå har vedtatt, vil det bli akseptert et begrenset antall av familiegupper av ulv, i tråd med retningslinjer vedtatt av Stortinget. Her vil det også bli satset på å forebygge skader på sau. Utenfor forvaltningsområdet vil det bli iverksatt skadefelling, og det kan også bli aktuelt å åpne for lisensjakt. Fylkesmennene skal i løpet av dette året utarbeide forvaltningsplaner i samarbeid med berørte kommuner og organisasjoner, og kommunene vil få større ansvar.

Vi vil legge økt vekt på miljøhensyn i vassdragsforvaltningen. Regjeringen har stoppet utbyggingen av prosjektene Bjøllåga, Melfjord og Beiarn. Disse vassdragene vil bli tilført Verneplan for vassdrag. Arbeidet med å supplere verneplanen, arbeidet med de nasjonale laksevassdragene og fjordene og arbeidet med å legge om Samlet plan for vassdrag er i gang.

Vi vil sikre at det raskest mulig oppnås reduksjoner i utslippene av nitrogenoksider i tråd med vår forpliktelse i Sofia-protokollen. Norges samlede utslipp lå i 1999 1 pst. høyere enn utslippstaket i denne protokollen. Foreløpige tall for 2000 viser at utslippene da lå 5 pst. under forpliktelsen. Vi tar sikte på snarest mulig å gjennomføre de mest kostnadseffektive tiltakene for å unngå å komme i samme situasjon som i 1999. Dette er tiltak som også vil være nødvendige for å overholde den enda strengere utslippsforpliktelsen i Göteborg-protokollen av 1999.

Arbeidet med å oppfylle forpliktelsene i Sofia-protokollen vil vi se i sammenheng med gjennomføringen av EUs direktiv om integrert forurensningskontroll, IPPC-direktivet.

Vi vil sikre at det raskest mulig oppnås reduksjoner i utslipp av VOC, i tråd med Sofia-protokollen. Statens forurensningstilsyn har med hjemmel i forurensningsloven stilt krav om reduserte VOC-utslipp fra lasting og lagring av råolje på sokkelen.

Trusselen om menneskeskapte klimaendringer er det alvorligste miljøproblemet verden står overfor i dag. Regjeringen vil derfor legge fram en egen stortingsmelding med forslag til tiltak på kort og lang sikt, i tråd med Kyoto-forpliktelsene og intensjonene i klimakonvensjonen. I meldingen, som legges fram senere denne måneden, vil vi foreslå en konkret oppfølging av Kvotoutvalgets innstilling under et Kyoto-regime og ulike tiltak som sikrer demonstrerbar framgang i 2005. Jeg er enig i flertallets presiseringer om viktigheten av dette og nødvendigheten av å iverksette nasjonale tiltak også uten å avvente full internasjonal enighet. Jeg deler flertallets bekymring over at USA vurderer å trekke seg fra Kyoto-protokollen og vil derfor understreke viktigheten av at Norge fortsatt er pådriver med sikte på så bred internasjonal enighet som mulig.

I tråd med Regjeringens arbeid for å utvide kommunenes ansvar og myndighet generelt vil vi styrke det kommunale miljøvernarbeidet. Kommunene vil få økt ansvar, myndighet og frihet til å velge ambisjonsnivå og virkemidler for å kunne løse lokale miljøutfordringer. Samtidig vil staten tydeliggjøre sine forventninger til kommunene når det gjelder miljøutfordringer av nasjonal eller overnasjonal karakter, på områder som klima, helse- og miljøfarlige kjemikalier og biologisk mangfold. Jeg har med glede merket meg at et bredt flertall i komiteen støtter Regjeringens økte satsing på kommunene i miljøvernpolitikken, og i likhet med komiteflertallet er jeg også svært opptatt av at kommunene får ressurser og kompetanse til å utføre de nye oppgavene.

Vi vil utforme en overordnet og helhetlig politikk for forvaltning av hav- og kystområdene. Denne satsingen vil også bli bredt omtalt i den neste stortingsmeldingen om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand, og vil danne grunnlag for Norges forberedelser til den femte Nordsjøkonferansen i mars neste år. I forbindelse med EUs nye rammedirektiv for vannressursforvaltning vil Regjeringen gjennomgå norsk lovgivning og praksis med sikte på en mer samordnet forvaltning av vassdrag, kyst og marine områder.

Når det gjelder komiteens synspunkter på sjøsikkerhet og oljevernberedskap, vil jeg vise til redegjørelsen som er omtalt i revidert nasjonalbudsjett for 2001. På området oljevernberedskap har SFT utarbeidet analyser og forslag som vil bli lagt til grunn for Regjeringens videre arbeid med saken, og jeg vil også komme tilbake til konkrete forslag i budsjettet for 2002.

Jeg har merket meg at Stortinget ønsker en kostnadseffektiv løsning for innsamling og destruksjon av PCB-holdige isolerglassruter. Jeg har allerede satt i gang arbeid for å bedre situasjonen. Det samme gjelder forslag

til tiltak og samarbeid med næringslivet, herunder et mulig fond for opprydding i gamle miljøsynder der det er viktig å sikre en organisering framover som følger opp prinsippet om at forurenser skal betale, samtidig som myndighetene tar sin del av ansvaret. Også dette vil jeg komme tilbake til i forbindelse med budsjettet for 2002.

Jeg er glad for at komiteen i sin innstilling er opptatt av byutvikling og behovet for en bedre kollektivtransport. I samarbeid med regionale og kommunale myndigheter vil vi bidra til å utvikle overordnede areal- og transportplaner for byregionene, og vi vil også invitere byer og byområder til forsøk med ny organisering og finansiering av bytransporten. Dette vil styrke mulighetene for samlet prioritering av investeringer og drift for alle transportformer, sett i sammenheng med arealbruk og planer for byutvikling.

Regjeringen har i løpet av våren lagt fram to viktige stortingsmeldinger på miljøområdet: Friluftsmeldingen og meldingen om biologisk mangfold. Regjeringens politikk på disse områdene er grundig omtalt, og meldingene vil bli drøftet i denne salen på et senere tidspunkt. La meg her nevne de viktige prioriteringene når det gjelder friluftsliv:

- Vi vil gjennomføre ytterligere tiltak for å sikre allmennhetens adgang til strandsonen gjennom fortsatt sikring av viktige friluftsområder, tydeliggjøring av ferdselsretten og økt veiledning til kommuner og fylker.
- Vi vil også gi barn og ungdom muligheter til en fysisk aktiv oppvekst i nær kontakt med natur, gjennom å sikre grønne områder i nærmiljøene og i byers og tettsteders nære omgivelser.

Stortingsmeldingen om biologisk mangfold har undertittelen «Sektoransvar og samordning», noe som illustrerer det felles ansvar alle sektorene har på dette området. Det er en handlingsplan hvor 14 departementer har bidratt med egne kapitler, og det legges opp til et forvaltningssystem der kartlegging og overvåking, sammen med forskning og informasjon, skal gi en mer effektiv og forutsigbar forvaltning av biologisk mangfold. I tillegg vil arbeidet med å samordne økonomiske og juridiske virkemidler bli fokusert. Lovutvalget for biomangfold har f.eks. nettopp startet opp sitt arbeid.

Arbeiderpartiregjeringens budsjett for 2001 sikret en stor økning til arbeidet for kulturminner. Arbeiderpartiregjeringens vilje til satsing på dette området kan det derfor ikke herske noen tvil om. Jeg vil selvsagt sørge for at de konkrete kulturminnesatsingene som det er enighet om mellom Regjeringen og Stortinget, blir fulgt opp i forbindelse med budsjettet. Jeg viser også til oppfølgingen av Stortingets merknader når det gjelder organiseringen og finansieringen på kulturminneområdet. Dette har jeg også redegjort for i ulike spørretimespørsmål. Jeg minner om at de forslagene Stortinget hadde på dette området, ble vedtatt sent i fjor, og min oppfølging vil derfor komme til uttrykk i forbindelse med budsjettet for 2002.

Med denne nye meldingen om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand, sammen med departementenes miljøhandlingsplaner, har vi fått et styrket opp-

legg for miljøvernpolitikken og en mulighet for å gjennomføre og følge opp våre miljøpolitiske mål.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hilde Frafjord Johnson (KrF): Da miljøvernministeren var i Stortinget i forbindelse med siste spontan-spørretime, måtte Stortinget minne Regjeringen på nødvendigheten av respekt for Stortinget i forbindelse med gjentatte utsettelse av klimameldingen.

Nylig ble det avslørt at midler til Riksantikvaren som Stortinget bevilget til Heddal stavkirke, Stavanger domkirke og Utstein kloster, er blitt omdisponert til drift og datasystemer, og midlene er endog blitt kuttet. Så har vi fått ny informasjon nå som viser at dette ikke bare har skjedd på disse områdene, men også for kystkultur- og fartøyvern og tekniske og industrielle kulturminner. Økningen til Riksantikvaren under kap. 1429 post 72.2 på 21,8 mill. kr, er fordelt på andre kulturminneformål. I tillegg har Riksantikvaren, i strid med Stortingets prioriteringer, så vidt vi nå har fått informasjon om, overført 4 mill. kr fra disse postene til driftsutgifter og til kjøp av datatekniske tjenester.

Dette er helt uakseptabelt! Her opererer Riksantikvaren helt i strid med Stortingets klare prioriteringer. Er Stortingets prioriteringer å betrakte som rådgivende for Riksantikvaren og for statsråden? Det kan neppe være tilfellet. Dette er bindende, og det er statsrådets ansvar å påse at Stortingets vilje blir realisert. I tillegg kommer altså kulturminnefondet, som det ble vedtatt skulle opprettes innen 2000. Intet har skjedd, og nå er ikke Arbeiderpartiet en gang med på vedtaket om opprettelsen av kulturminnefondet innen statsbudsjettet for 2002. Skal det bli en vane at vi må minne Regjeringen om Stortingets vedtak? Det er faktisk ikke akseptabelt. Stortingets vedtak er bindende for Regjeringen.

Jeg vil spørre statsråden om hun nå vil ta ansvar for å rydde opp i forhold til Riksantikvaren? Det virker ikke bare som om dette er et tilfelle, siden vi nå opplever flere avsløringer – det later til å være systematisk. Vil hun rydde opp i forhold til Riksantikvaren og sikre at Stortingets prioriteringer blir realisert? Og vil statsråden nå sikre opprettelsen av kulturminnefondet, slik at det blir operativt fra 1. januar 2002?

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Siri Bjerke: Jeg minner om den store satsingen som er på kulturminner som er i årets budsjett. Jeg minner også om at den adgangen til å overføre mellom ulike poster på Riksantikvarens budsjett, som har pågått gjennom mange år, er der fordi en skal få muligheten til å sikre Stortingets ulike budsjettprioriteringer. Det er flere viktige prioriteringer i årets kulturminnesatsing. De er først og fremst knyttet til styrkingen av de konkrete kulturminnetiltakene som fartøyvern, industrielle kulturminner og stavkirker, men også til oversikten, kartleggingen og registreringer – ikke fordi det er viktig i seg selv, men

fordi det er viktig for nettopp denne konkrete satsingen. Det vil selvsagt være min oppgave å sørge for å få til en best mulig oppfølging av de prioriteringene som Stortinget har på kulturminneområdet, som også er Regjeringens prioriteringer, og først og fremst sikre at vi får en konkret satsing på de enkelte kulturminnetiltak.

Jan Tore Sanner (H): Jeg registrerer at statsråden skryter av den store satsingen Arbeiderpartiet har fått til på kulturminnesiden. Da synes jeg med respekt å melde at man kan legge til at det var i avtale med sentrumpartiene at kulturminnebudsjettet ble økt med 6 mill. kr. I Høyres alternative budsjett gikk vi inn for en enda større satsing på dette området.

I rettferdighetens navn må det nok sies at Arbeiderpartiet har vært bremseklossen når det gjelder å prioritere kulturminnevernet, sammenliknet med både sentrumpartiene og Høyre. Jeg synes ikke at statsrådets svar på representanten Frafjord Johnsons spørsmål er tilfredsstillende. Spørsmålet er hva statsråden har gjort for å sørge for at Stortingets prioriteringer blir fulgt opp. Hva er gjort for å sørge for at de blir fulgt opp? Vi registrerer at Stortingets prioriteringer ikke har blitt etterfulgt. Stortinget bad om økte bevilgninger til prioriterte formål, mens resultatet er at støtten har blitt redusert.

Statsråden viste til at adgangen for Riksantikvaren til å prioritere mellom de ulike postene skal være for å sikre Stortingets prioriteringer. Situasjonen er jo at det motsatte har skjedd, at Riksantikvaren har brukt adgangen til å omprioritere bort fra Stortingets prioriteringer. Stortingets flertall pekte på Heddal stavkirke, Utstein kloster, Stavanger domkirke og de tekniske og industrielle kulturminnene. Disse har blitt prioritert ned. Vi vil vite hva statsråden har gjort og vil gjøre for å sørge for at Stortingets prioriteringer blir fulgt opp i 2001.

Statsråd Siri Bjerke: Det er et faktum at arbeiderpartiregjeringen forslø en stor økning på kulturminnefeltet for i år, men jeg er likevel den første til å være svært glad for at en gjennom budsjettforliket i Stortinget fikk en ytterligere økning på dette veldig viktige området, og jeg vil gjøre det jeg kan for at denne økningen skal videreføres, slik at vi får den satsingen på kulturminner som vi fortjener.

Min oppfølging dreier seg om å gå inn i de enkelte forslagene som Stortinget har vedtatt når det gjelder fartøyvern, når det gjelder industrielle kulturminner og når det gjelder stavkirkene, for å nevne noen av de aller viktigste. Jeg vil også gjøre dette i tiden som kommer, med sikte på at vi får til den konkrete styrkingen som disse kulturminnesatsingene fortjener, og jeg vil sørge for at vi får en god balanse mellom disse helt konkrete tiltakene og tiltak som skal gå til registrering av kulturminner, som også vil være viktige for å få til en styrking av dette. Men det kan aldri være slik at registrering i seg selv skal gå på bekostning av det å få til denne konkrete satsingen.

Så her er det et fortløpende arbeid, og jeg vil også i fortsettelsen selvsagt sikre den satsingen som Regjeringen og Stortinget står bak på dette området.

Øyvind Korsberg (Frp): Jeg går ut fra at det er rikets miljøtilstand vi debatterer her og ikke revidert nasjonalbudsjett, slik representantene fra Kristelig Folkeparti og Høyre tydeligvis legger opp til. Revidert nasjonalbudsjett skal behandles neste fredag.

Som kjent har norske forskere lenge kjent til et middel som kan ta knekken på lakseparasitten Gyrodactylus salaris. Midlet det her er snakk om, er en aluminiumsholdig væske som tar livet av lakseparasitten uten å skade verken laksen eller vannmiljøet. Forskere skal nå bruke Lærdalselva til forskning, som testelv. Vil statsråden sørge for at også andre elver blir inkludert i denne forskningen siden det her blir brukt et middel som verken skader laks eller annet liv i elva, men som kun tar knekken på lakseparasitten?

Under budsjettbehandlingen i fjor høst bevilget stortingsflertallet, alle utenom Fremskrittspartiet, 5 mill. kr til å utrydde alt liv i Steinkjervassdraget ved bruk av rotenon. Bevilgningen ble gjort etter statsrådets tilrådning. I og med at statsråden kjente til aluminiumsmetoden, synes hun da at det var riktig å forgifte Steinkjervassdraget med seks og et halvt tonn miljøgift for å drepe alt liv i elva? Og: Har rotenon blitt brukt for siste gang i norske vassdrag?

Statsråd Siri Bjerke: Tiltak for å sikre de ville laksestammene og arbeidet mot lakselus og Gyrodactylus salaris er blant de aller viktigste nasjonale miljøoppgavene. Derfor har Regjeringen arbeidet mye med å finne fram til gode løsninger som kan være mer treffsikre når det gjelder å utrydde Gyrodactylus salaris, uten å påføre oss selv store, nye miljøutfordringer. Dessverre er det klart at vi ennå ikke har noen patentløsninger for å få dette til, og det er også slik at rotenonbehandlingen har vært nødvendig for å gå til angrep mot Gyrodactylus salaris. Dette må gjøres med stor varsomhet, men i enkelte tilfeller vil det fortsatt være nødvendig, samtidig som vi bruker alle de kreftene vi har på å finne fram til hvilke tiltak som etter hvert kan komme til erstatning for dette, som kan virke enda bedre og ikke medføre så store andre miljøutfordringer som rotenonbehandling gir.

John Dale (Sp): I mitt innlegg tidlegare i dag sa eg meg glad for at Regjeringa vil overføra ein større del av ansvaret for miljøpolitikken frå dei sentrale nivåa til lokalsamfunn og til kommunar. På dette punktet fører regjeringa Stoltenberg vidare politikken til sentrumsregjeringa, og det som her skjer, er fullt ut i tråd med Senterpartiet si oppfatning av saka. No har statsråden også fått sterk støtte i energi- og miljøkomiteen for å føra meir makt over frå sentrale til lokale nivå. Og det statsråden sa i innlegget sitt i dag, oppfatta eg som eit signal om vilje til å følgja opp. Men det som heng over oss alle – det gjeld også statsråden – er spørsmålet om teori og praksis, og difor er det naturleg å stilla følgjande spørsmål: Vil statsråden t.d. syta for at lokale folkevalde organ får spela ei viktigare rolle innanfor rovdyrforvaltninga?

Statsråd Siri Bjerke: Hvis vi skal få til den styrkingen av miljøvernpolitikken som vi er helt avhengig av på

grunn av de enorme miljøutfordringene vi står overfor i tiden framover, kan jeg ikke se noe alternativ til å styrke det lokale miljøansvaret. Det er på denne måten vi kan få til en sterkere forankring av miljøpolitikken, et bedre samarbeid mellom lokale myndigheter og frivillige organisasjoner på feltet, og også få til et samarbeid der næringslivet inkluderes. Så dette må vi absolutt sørge for å følge opp i praksis.

På den annen side er en styrking av det lokale miljøansvaret også avhengig av svært tydelige nasjonale og internasjonale signaler. Det er ikke slik at en kommune eller et lokalsamfunn kan arbeide i vakuum hvis vi skal få til en styrking av miljøpolitikken. Rovdyrspørsmålene er spørsmål som trenger nasjonale retningslinjer som følger internasjonale retningslinjer, men som absolutt også åpner for at vi kan få til et større lokalt ansvar, og jeg tror at det også kan være med på å forebygge noen flere av de konflikten vi ser rundt omkring. Jeg ser at forsøkene vi har gjort med mer lokalt ansvar i rovdyrpolitikken, har ført til det – men bygd på nasjonale retningslinjer.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg merket meg at statsråden i forbindelse med omtalen av kulturvernet uttalte at det ikke kan herske tvil om Regjeringens satsing på disse områdene. Og det kan det tydeligvis ikke, for i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett mener et flertall at den satsingen er altfor lav. Slik sett er det kanskje ikke noen tvil om Regjeringens satsing på de områdene. Men jeg regner med at statsråden i utgangspunktet hadde andre meninger med det hun uttalte.

Jeg la også merke til at når det gjelder forpliktelsene om en internasjonal klimaavtale, uttaler statsråden at Regjeringen fortsatt skal være en pådriver for bred internasjonal enighet om en slik avtale. Med tanke på formuleringen når det gjaldt den forrige problemstillingen, altså om kulturminner, der det ikke skulle herske noen tvil på et område der man satser for lite, vil jeg spørre statsråden: Hva slags pådriverrolle er det statsråden tenker seg at Regjeringen skal ha i dette spørsmålet? Er det en pådriverrolle for en type avtale som vil være mer tjenlig for Norge, og på den måten mer skadelig for klimaet? Er det slik statsråden tenker seg at man fortsatt skal være en pådriver? For det er jo den rollen Norge har spilt til nå. Eller er det slik at statsråden her tenker seg at den pådriverrollen også vil ha konsekvenser for Norge når det gjelder miljø- og klimapolitikken, eksempelvis i forhold til gasskraftverk, på en slik måte at Norge faktisk også må legge om sin klimapolitikk med de konsekvensene det får? Kan statsråden gi et mer presist svar på hva hun mener med en slik pådriverrolle, og også hvis hun ønsker å ha en pådriverrolle, hva årsaken da kan være til at den meldingen fortsatt ikke foreligger?

Statsråd Siri Bjerke: Det er et faktum at satsingen på kulturminner i årets budsjett er større enn den har vært på svært mange år. Ikke desto mindre vil det absolutt være ønskelig å styrke den satsingen i årene som kommer. Vi har så mange viktige kulturminner at det absolutt er mer enn nok å bruke pengene på.

Regjeringen er en pådriver i arbeidet for å få til en forpliktende internasjonal klimaavtale. Det gjelder å få Kyotoprotokollen til å tre i kraft. Det er den avtalen verdenssamfunnet må ha for å starte arbeidet med å redusere klimagassutslippene. Det er ikke riktig at Regjeringen har en defensiv linje i dette arbeidet. Vi ønsker en avtale som vil få konsekvenser for nasjonal klimapolitikk i Norge og i andre land. Det vil også bare være det første skrittet, for – som det er påpekt fra flere i denne salen – klimautfordringene vil kreve at vi går til nye utslippsreduksjoner etter oppfyllelsen av Kyotoprotokollen. Men nå gjelder det altså å få den avtalen på bena, og i det arbeidet gjør alle land nå det beste de kan. Vi venter på og presser på USA i dette arbeidet, men vi er krystallklare på at vi ønsker å gå videre med klimaarbeidet uansett. Vi kan ikke gi slipp på den rammen for en avtale som verdenssamfunnet har forhandlet fram de ti siste årene.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Inger Stolt-Nielsen (TF): Nå er det begrenset hvor dypt vi som ikke er representert i denne komiteen, kan gå inn i innstillingen, men siden vi har den økologiske balanse og bærekraftig bruk av havets og jordens ressurser som en av våre hovedsaker, føler vi absolutt behov for å komme til orde og gi vår kommentar til deler av den innstillingen som behandles i dag.

Da vil vi gjerne understreke at vi er glad for at problemet rundt nedbeiting av tareskogen er tatt opp i meldingen, og at betydningen av at det gjøres noe effektivt for å få gjenvekst av tareskogen, understrekes av komiteen. Fra Kystpartiets side vil vi understreke betydningen av at den økologiske balanse i havet gjenoprettes ved at uttaket av fisk og sjøpattedyr balanseres, og vi er glad for at det tas et initiativ til forskning på dette området. For hva har forårsaket denne ørkendannelse på havbunnen, hvor kråkebollene brer seg uhemmet? Det kan ha flere årsaker, og vi er glad for at det skal forskes på det, og at det understrekes fra komiteens side at det er viktig å gjøre noe med dette.

Det må også forskes mer på algeproblemer. Vi er glad for at Norges Rederiforbund varsler at de ønsker å inngå i et aktivt samarbeid for å løse problemene lokalt inntil internasjonale regler er kommet på plass, og vi støtter derfor komiteens oppfordring til Regjeringen om å sette dette problemet på dagsordenen i forbindelse med Nordsjøkonferansen 2002. Vi ser også denne henvendelsen fra Rederiforbundet som et initiativ til å iverksette lokale tiltak i tråd med det enkelte andre land har gjort. Vi vil selvsagt støtte dette, men vi finner det ganske oppsiktsvekkende at ikke Arbeiderpartiet også finner å kunne støtte denne merknaaden.

Når det gjelder de store rovdyr, må jeg si at vi i Kystpartiet er behersket begeistret, for å si det forsiktig. Men vi vil gjerne understreke at vi støtter komiteens anbefaling om at kjerneområdet for jerv avvikles dersom sommerens evaluering viser at bestanden er større enn forventet.

Vi mener at deler av den politikken som føres i dag, gir en voksende rovdyrstamme forrang fremfor etablert

bosetting og tradisjonelle primærnæringer i utsatte områder. Vi synes også det er grunn til å merke seg at Sveriges begeistring for disse store dyrene i stor grad kan forklares ved at Sverige har ført en sentraliseringspolitikk som har avfolket store deler av grenseområdene mot Norge. Kystpartiet ønsker ikke en liknende utvikling i Norge, men vi vil komme tilbake til dette når ny rovdrymning legges frem i neste periode.

Kystpartiet vil også varsle støtte til en handlingsplan for bekjempelse av PCB. Dette gjelder viktige områder for hele Kyst-Norge – med alle de havner og all den forurensning som ligger der, og som er gamle synder som alle partiene på Stortinget har et felles ansvar for å være med på å rydde opp i.

Vi er ellers glad for at komiteen understreker Regjeringens ansvar for å gjøre sitt aller ytterste for å stoppe de planlagte atomtransportene langs norskekysten. Den trussel disse transportene utgjør mot våre kystfarvann, kan vanskelig overvurderes. Fra Kystpartiets side vil vi gjerne i forbindelse med påbudet om initiativ for å stoppe atomtransportene også understreke Regjeringens klare ansvar for å legge stort press på Storbritannia for å stoppe utslippene fra Sellafield, som vi vet påfører kysten vår store skader.

Når det gjelder kulturminnefondet, er jeg glad for at Hilde Frafjord Johnson hadde en replikk som helt dekket det Kystpartiet mener på dette området, og også for at Jan Tore Sanner så klart understreket hvor ansvaret ligger, og at man i Stortinget er svært misfornøyd med den måten Regjeringen har håndtert dette spørsmålet på.

Det er helt klart at vi i tiden fremover vil ha bruk for atskillig større bevilgninger på dette området enn det vi ser i dag. En del av våre bygg befinner seg i kritisk dårlig tilstand, og skal vi kunne ta vare på våre felles nasjonale skatter, må vi altså betale for det. Langs kysten ligger det også uavdekkede skatter som det vil kreve store uttellinginger å hente opp fra havbunnen og ta vare på. Dette er spørsmål jeg tidligere har tatt opp med miljøvernministeren. Men jeg vil gjerne understreke det, slik at en i forkant forbereder seg på at det kan bli behov for store uttellinginger for å ivareta nasjonalskatter av stor betydning for vår egen historieforståelse og også for internasjonal historieforskning. Vi støtter forslaget til bevilgninger til et kulturfond.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid på inntil 3 minutter.

Bror Yngve Rahm (KrF): La meg bare innledningsvis forsøke å rette opp en åpenbar misforståelse som har fremkommet i et replikkordskifte mellom Jan Tore Sanner og John Dale angående forsvarsanlegg.

Sentrumspartiene står fast på at forsvarsarealer som frigis i forbindelse med omlegginger i Forsvaret, som hovedregel skal kunne anvendes til friluftsføremål for allmennheten. Det vil vi fra sentrumspartiene sørge for blir ivare tatt.

Når det gjelder forsvarsbygg, legges det opp til salg av bygg, eiendommer og arealer som vi mener til

sammen vil kunne utgjøre ca. 2 milliarder kr. Ikke minst gjelder dette bygg i sentrale strøk som vil kunne gi relativt høye inntekter. De arealer som ikke egner seg til friluftsføremål, mener sentrumspartiene kan avhendes.

I forhold til debatten som har pågått i dag, har mange talere understreket at det er en generell enighet om viktige miljøpolitiske utfordringer, og det er delvis riktig. Men samtidig er det også viktig å understreke at det ikke må utledes dit hen at skillelinjene er i ferd med å viskes ut på de aller viktigste områdene. I klimapolitikken, som er den største utfordringen vi har, er kantene relativt skarpe ennå, og det er ingen grunn til å legge skjul på at i forholdet mellom sentrumspartiene og de øvrige partiene, i hvert fall Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet, har vi i sentrumspartiene en helt annen måte å angripe den utfordringen på enn det disse andre partier ønsker. Jeg synes det er viktig å få understreket det midt oppe i en samstemt komite, som gjerne vil være svært enig og forsonende nå fram mot sesjonens avslutning.

Så til miljøvernministerens forhold til Stortinget.

Det er tre punkter som er viktige: Riksantikvaren, kulturminnefondet og klimameldingen. Alle tre er eksempler på at Stortinget faktisk har måttet gå inn og minne Regjeringen om at den skal følge Stortingets vedtak. Det blir en utfordring for både storting og regjering i fremtiden på en måte å holde et årvåkent øye med om det som er i ferd med å snike seg inn i denne sal, skal bli en form for tradisjon, om Stortinget også senere må regne med at vi må gå Regjeringen tett etter i sømmene for å se om man faktisk følger opp det Stortinget vedtar. Dermed har det blitt litt skarpere kanter på tampen av denne debatten, men det har Regjeringen etter min oppfatning selv bidratt til å sørge for at vi har fått.

Mitt spørsmål – i den grad statsråden ønsker å ta ordet – er en direkte forlengelse av Jan Tore Sanners spørsmål, som jeg følte det ikke ble svart på, som gikk på dette med kulturminnefond. Vil dette bli etablert i løpet av 2001, eller ikke?

Gunnar Kvassheim (V): Statsråden har helt rett i at Regjeringen prioriterte kulturminnearbeidet i budsjettet. Det var en betydelig påplussing. Stortinget fulgte dette opp med ytterligere å føre på et betydelig beløp. Problemet er at disse pengene ikke når fram til adressaten. Dette er ikke bare et spørsmål om et enkelt datainnkjøp til noen millioner kroner, men det er en systematisk tapping av denne kontoen til prioriterte kulturminnetiltak, som brukes til helt andre formål. Dette har et omfang som gjør at det er nødvendig å rydde opp i det. Det er ikke nok at statsråden sier at en løpende vil følge med. Det er behov for å gå inn og rydde opp, slik at en får dette på skinner igjen. Ellers vil det måtte få konsekvenser for den fullmakten som Riksantikvaren har til å omdisponere for å få til en prioritering i tråd med det Stortinget har vedtatt, når han faktisk bruker fullmakten til å gå andre veier enn de som er staket ut.

Det er også slik at statsråden i denne sal gjentatte ganger har blitt minnet om prioriteringer, bl.a. når det gjelder Stavanger domkirke. Like fullt følges ikke dette opp fra

Riksantikvaren, slik at det er ikke bare Riksantikvaren som ikke har fulgt opp. Det har heller ikke statsråden gjort godt nok.

Så har jeg to konkrete saker som jeg ikke fikk tid til å gå nok inn på i innlegget mitt.

Det å legge til rette for at forsvareieidommer og fyr-eiendommer stilles til allmennhetens rådighet, er en viktig del av Regjeringens politikk når det gjelder friluftsbiten. Mitt spørsmål til statsråden er om hun vil ta kontakt med finansministeren og andre involverte statsråder for å unngå at verdifulle eiendommer, fyr-eiendommer, nå skal gjøres butik med, med den konsekvens at et friluftsråd ikke kan erverve dem, og det blir private som kjøper dem i stedet. Det kan ikke være sånn at staten bruker millionbeløp på å kjøpe eiendommer fra andre for å legge dem ut til allmennheten, og så selger den sine egne eiendommer – indrefiletten i mange tilfeller – til private. Her må det være sammenheng mellom det Regjeringen gjør på ett område og det den gjør på andre områder.

Og så er det et konkret tilfelle i forhold til skipstrafikken. Det står også i meldingen at en skal intensivere og arbeide for å unngå at det blir havari, og at en skal klargjøre ansvarsforholdene, slik at opprydding kan skje raskere. Nå har det altså stått en båt utenfor Karmøy kommune siden 1. juledag 1999, og en klarer ikke å få dette i mål. Kan statsråden bekrefte at dette er en sak hun vil se på for å få til en ordning? Det står om beskjedne midler for å få dette ordnet.

Ivar Kristiansen (H): Det er to forhold jeg har lyst til å berøre på tampen av debatten.

Det ene er at når vi er i gang med produksjon og – i enda større grad – leting etter olje og gass i Norskehavet og Barentshavet, er det svært viktig at Regjeringen ikke står på stedet hvil når det gjelder miljøovervåking og forhold som har med beredskap i disse områdene å gjøre. Vi befinner oss i de mest sensitive områdene, hvor miljø-sårbarheten er på topp, uansett hvor vi måtte befinne oss i Europa. Og det er viktig at de miljøene vi har på plass lokalt i disse områdene, enten det gjelder Norskehavet eller Barentshavet, får lov til å være med og delta i utviklingen, slik at vi kan få en situasjon hvor olje, fisk og miljø kan gå hånd i hånd, og også har troverdighet og lokal oppslutning når man etter hvert skal i gang med enda større grad av produksjon enn det som er virkeligheten i dag.

Det andre forholdet jeg har lyst til å ta opp, er at det er ingen ting som forurenser og ødelegger mer langs norskekysten enn det radioaktive stoffet technetium. Sammenlignet med all annen form for forurensning vi har langs norskekysten i dag, har den en irreversibilitet i seg som man ikke ser eller kjenner rekkevidden av. Nedbrytningstiden for stoffet technetium er på mer enn 200 000 år!

Når vi nå ser at britiske miljømyndigheter søker om nye utslippstillatelser på samme nivå som i dag, for seks nye år, får dette virkninger langs norskekysten. Spesielt langs Sør- og Vestlandet kan det ha fatale virkninger spesielt for den næringsvirksomhet som har med marin sektor å gjøre. Og jeg skulle ønske at den nåværende regjering kunne hatt samme styrke i sin protest rundt for-

holdene med utslippene fra Sellafield, som går med havstrømmene opp Skagerrak og Kattegat, som arbeiderpartiregjeringen hadde for ti år siden, jf. daværende miljøvernminister Thorbjørn Berntsens karakteristikkk av sin kollega i den britiske regjering. Situasjonen er langt fra blitt bedre, den er blitt mye, mye verre. Da burde engasjementet og protestene ha stått i et rimelig forhold til den utviklingen vi har sett, for dette er den mest skadelige forurensning vi har langs norskekysten i dag, og den er evig ødeleggende.

Inger Stolt-Nielsen (TF): Jeg må bare få lov til å applaudere Ivar Kristiansens innlegg. Det var veldig dekkende for den bekymring som råder langs kysten.

Også jeg har behov for å ta ordet til et lite ekstra innlegg, på grunn av ting jeg ikke fikk tid til å ta opp i mitt hovedinnlegg.

Jeg etterlyser faktisk noe om kongekrabben i innstillingen. Kongekrabben, som har kommet til oss i de senere år, og som nå er på vandring nedover langs kysten, er et fenomen som må holdes under veldig nøye oppsikt. Hva betyr denne tilveksten i våre sjøområder for det øvrige liv? Hva betyr den for den økologiske balansen? Jeg vil gjerne understreke behovet for at det holdes et våkent øye med utviklingen i de områder hvor kongekrabben er etablert, og hvor den vandrer, slik at det settes i verk tiltak som kan forhindre at denne nye arten fortrenger etablerte, tradisjonelle arter, og dermed gjerne forrykker balansen i disse områdene på en måte som vi i dag ikke fullt ut har oversikt over. Et fornuftig uttak av denne kongekrabben vil dessuten være anbefalingsverdig.

Så er det under debatten kommet frem litt ulike syn på hvorvidt det er sentrale eller lokale myndigheter som skal ha et hovedansvar for miljøet. Jeg vil gjerne understreke at lokalbefolkningen har tatt vare på sitt eget miljø helt frem til Stortinget nå i de senere år har begynt å overta det ansvaret. Det er ikke alltid at de beslutninger som fattes her i Stortinget, er like heldige for det lokale miljøet langs kysten. Blant annet har en fått ferdsels- og aktivitetsforbud i områder hvor den menneskelige aktivitet har vært med på å opprettholde en god balanse mellom ulike arter. Og der hvor en nå ikke har lov til å drive denne aktiviteten, ser en en veldig oppblomstring av f.eks. oter og mink, og deres herjing i forhold til fugl og andre arter i disse områdene skaper en ubalanse i miljøet som ikke var til stede i den tiden da lokalbefolkningen selv hadde ansvar for å ta vare på sitt nærmiljø.

Jeg vil gjerne understreke at ingen er mer opptatt av balansen i sitt nærmiljø enn de som bor der. Det er et forhold som ikke må glemmes. Man skal ikke undervurdere den lokalkunnskap som lokalmiljøene besitter, og være litt forsiktig med å gripe inn og overstyre disse i sentrale planer, hvor man gjerne av og til mangler den erfaring om enkeltområder som kommer miljøet til gode når lokalbefolkningen selv får bestemme.

Statsråd Siri Bjerke: Siden spørsmålet om kulturminnesatsing kom opp igjen på tampen av debatten, vil jeg gjerne bekrefte og ta opp igjen det jeg sa i mine tidli-

gere innlegg. Jeg arbeider selvfølgelig med en oppfølging av Stortingets merknader om kulturminnefondet, og jeg vil legge fram forslag for Stortinget om dette i forbindelse med budsjettet for 2002. Jeg vil også bekrefte at kulturminneprioriteringene som Stortinget og Regjeringen står for, selvfølgelig skal fram til adressaten, og at Regjeringens arbeid med dette fortsetter med full tyngde.

Når det gjelder fyreiendommer, som også kom opp på tampen her, er disse absolutt blant de eiendommene som det vil være viktig å sikre i forhold til friluftsmål flere steder i landet, og arbeidet med å prioritere og få til muligheter for dette står høyt på min arbeidsliste.

Siden Sellafeld-problemstillingen også ble tatt opp, vil jeg minne om den tyngde og den styrke som Regjeringen legger i det arbeidet overfor britiske myndigheter på ulike plan. Det er heller ikke alltid at formen på det arbeidet er identisk med styrken, og siden Thorbjørn Berntsen ble nevnt her, er det vel i hvert fall et faktum at den formen som den gangen ble brukt, ikke har løst problemene. Vi står fortsatt overfor denne utfordringen, men det er en utfordring som tas på alvor, og som skal følges opp.

Jan Tore Sanner (H): Jeg er glad for at vi nå har fått en avklaring når det gjelder kulturminnefondet. Jeg forstår statsråden dit hen at det i budsjettet for 2002 vil bli lagt frem forslag om opprettelse av et kulturminnefond.

Når jeg tar ordet, er det fordi statsråden sier at Regjeringen og statsråden vil fortsette arbeidet med å følge opp Stortingets prioriteringer. Når jeg tar opp akkurat det, er det nettopp fordi vi har kunnet konstatere at Stortingets prioriteringer ikke har blitt fulgt opp. Så hva ligger det i at man vil fortsette arbeidet med å følge opp prioriteringene? Betyr det at statsråden er enig med sentrumspartiene og Høyre i at det ikke er akseptabelt at Riksantikvaren prioriterer ned kulturminner som Stortinget har sagt skal prioriteres opp? Vil statsråden sørge for at de kulturminnene som Stortinget har sagt skal prioriteres opp, og som er prioritert ned, faktisk prioriteres opp i inneværende år? Det er sentrale spørsmål, for jeg synes ikke det er tilfredsstillende at statsråden sier at man vil fortsette arbeidet, når vi har kunnet konstatere at det Stortingets flertall har sagt skal gjøres, faktisk ikke er blitt gjort.

Statsråd Siri Bjerke: Jeg vil igjen bekrefte at de kulturminneprioriteringene som Stortinget og Regjeringen står for, skal følges opp på den måten at konkrete tiltak skal tilgodeses. Vi skal ha den riktige balansen mellom tiltak til registrering og konkrete tiltak – konkrete fartøyvernprosjekter, stavkirkeprosjekter og industrielle kulturminneprosjekter, for å nevne noen, som betyr en styrking av disse i tråd med det som Stortinget har vedtatt. Vi må se til at balansen på disse punktene blir slik at vi får en styrking av de konkrete tiltakene utover det som vi har sett komme til uttrykk hittil i året.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1 og 2.

(Votering, se sidene 3485 og 3487)

S a k n r . 3

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Per-Kristian Foss, Sverre J. Hoddevik og Erna Solberg om tidsfrister for a) statlige organers innsigelsesmuligheter i general- og reguleringsplaner og b) kommunenes behandlingstid av private reguleringsplaner (Innst. S. nr. 276 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:58 (2000-2001))

Øyvind Korsberg (Frp) (ordfører for saken): Komiteens flertall, bestående av Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, SV og Venstre, viser til brev fra statsråd Bjerke, hvor forslagene settes i sammenheng med behandlingen av St.meld. nr. 31 for 2000-2001, Kommune, fylke, stat – en bedre oppgavefordeling.

Komiteens flertall er imidlertid enig i forslagsstillerens påpeking av at saksbehandlingen i plansaker svært ofte tar for lang tid. Flertallet mener derfor det vil være naturlig å be Regjeringen legge til rette for innføring av tidsfrister for kommunenes behandlingstid av private reguleringsplaner, uten at det svekker kvaliteten og grundigheten i prosessen.

Et mindretall i komiteen, bestående av Høyre og Fremskrittspartiet, synes det er behov for å styrke lokalt selvstyre, og at det best kan skje på bekostning av en redusert statlig styring og innblanding på lokalplanet. Kommunene bør kunne fatte endelig vedtak i plan- og reguleringsaker uten inngripen fra overordnede myndigheter, slik at lokalpolitiske beslutninger og vedtak i større grad respekteres, og er endelige, og ikke med jevne mellomrom blir gjenstand for overprøving og tilsidesettelse av statlige myndigheter.

Det er ikke tidsfrister for kommunenes behandling av private reguleringsplaner. I mange tilfeller har det medført en svært lang og kostnadskreven saksbehandlingstid, slik at utbyggerne må vente i lang tid for å få realisert sine prosjekter. Mindretallet i komiteen mener at bruk av tidsfrister vil være et viktig virkemiddel for å sikre bedre og raskere fremdrift av private reguleringsplaner.

Dermed vil jeg ta opp mindretallets forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Korsberg har tatt opp det forslaget han refererte til.

Flere har ikke best om ordet til sak nr. 3.

(Votering, se side 3487)

S a k n r . 4

Forslag fra stortingsrepresentant Hilde Frafjord Johnson på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 30. mai 2001 (Jf. Innst. O. nr. 112):

«Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av energiloven og fremme eventuelle lovendringer som sikrer at en kan se flere energikilder i sammenheng og som tar hensyn til utviklingen innen nye fornybare energikilder, utbygging av vannbåren varme mv.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3487)

S a k n r . 5

Forslag fra stortingsrepresentant Hilde Fraffjord Johnson på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 30. mai 2001 (Jf. Innst. O. nr. 112):

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med gjennomgangen av energiloven å fremme forslag til justering av energilovens formålsparagraf der miljøsensyn og energieffektivitet er bedre og mer spesifikt dekket.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3487)

S a k n r . 6

Forslag fra stortingsrepresentant Hilde Fraffjord Johnson på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 30. mai 2001 (Jf. Innst. O. nr. 112):

«Stortinget ber Regjeringen i forskrift til energiloven § 3-4 nr. 5, jf. § 7-6 nedfelle klare krav til sikker og hensiktsmessig drift, samt tilstrekkelig kompetanse i forbindelse med driftsbortsettelse. Slike krav bør være strenge, slik at det ikke kan skapes usikkerhet om driftssikkerhet, vedlikehold og beredskap.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3487)

S a k n r . 7

Forslag fra stortingsrepresentant Hallgeir H. Lange-land på vegne av Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 30. mai 2001 (Jf. Innst. O. nr. 112):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag som ytterligere begrenser mulighetene til å privatisere eierskapet i kraftsektoren.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3488)

S a k n r . 8

Innstilling frå samferdselskomiteen om omdanning av BaneTele til aksjeselskap (Innst. S. nr. 274 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 80 (2000-2001))

Oddvard Nilsen (H) (komiteens leder): Jeg regner med at dette skal gå rimelig fort, men Høyre og Fremskrittspartiet har et forslag i saken som selvsagt må settes frem.

Jeg vil ellers bare si at dette er en uproblematisk sak, men du verden så lang tid den har tatt! Saken om Jernbaneløstet fiberkabelnett har vandret over flere år. Den var vel faktisk oppe både i 1996 og 1997, da Telenor i sin

tid skulle leie det. Så kom ESA inn, og kom tilbake og sa at det var det ikke anledning til, og siden har denne saken vandret. Men la oss ikke bruke lang tid på dette. Nå er vi der vi skal være. Jeg hadde selvsagt helst sett at dette hadde blitt omgjort til et privat selskap, men vi har iallfall fått det omgjort til et AS, og forhåpentligvis er det mulig å tjene noe penger på dette – til glede for oss alle i fremtiden.

Presidenten: Representanten Nilsen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8.
(Votering, se side 3488)

S a k n r . 9

Innstilling fra samferdselskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 8/2001 av 31. januar 2001 om endring av vedlegg XX i EØS-avtalen (direktiv om forbrukerinformasjon om drivstofføkonomi og CO₂-utslipp i forbindelse med markedsføring av nye personbiler) (Innst. S. nr. 259 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 69 (2000-2001))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3488)

S a k n r . 1 0

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Terje Johansen og Leif Helge Kongshaug om samkjøring av ressurser til styrking av norsk matvaresikkerhet og utvikling av norske konkurransedyktige landbruksprodukter av høy kvalitet (Innst. S. nr. 270 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:96 (2000-2001))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 50 minutter, og at taletiden blir fordelt slik:

Arbeiderpartiet 10 minutter, de øvrige grupper 5 minutter hver, og en av de uavhengige representantene 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt høve til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Gunnar Breimo (A) (ordfører for saken): Som det vil framgå av innstillingen, er det bred enighet om viktigheten av å samordne de ressursene som skal bidra til «styrking av norsk matvaresikkerhet og utvikling av norske konkurransedyktige landbruksprodukter av høy kvalitet», for å sitere en del av det aktuelle Dokument nr. 8-forslaget.

Når komiteen likevel har delte merknader, skyldes det først og fremst at et flertall har behov for å distansere seg fra den virkelighetsbeskrivelsen som forslagsstillerne foretar innledningsvis i forslaget. Etter vår mening er det ikke dekning for den noe negative beskrivelsen av

dagens landbruksproduksjon og næringsmiddelindustri som forslagsstillerne gjør seg skyldig i. Det er f.eks. ikke grunnlag for å hevde at den fokuseringen som har vært på pris og volum, har gitt oss dårligere produktkvalitet, og at de senere års utvikling har svekket garantien for at den maten vi spiser, er ren og trygg – slett ikke det siste.

Etter min mening har næringsens forskjellige aktører alltid vært opptatt av å produsere trygg mat. Det er da heller ikke så merkelig, fordi det dypest sett handler om hele næringsens framtid. Flere undersøkelser har da også vist at norske forbrukere har stor tillit til den maten som produseres i Norge. Ja, det er allerede i dag grunnlag for å framheve Norge som et foregangsland for ren og sikker kvalitetsmat.

Jeg kan heller ikke se at den landbruksmeldingen som ble lagt fram av regjeringen Bondevik, og som Stortinget behandlet for et år siden, gir grunnlag for forslagsstillerens konklusjoner. Jeg heller derfor til den oppfatning at forslagsstillerens innledning må ses på som et arbeidsuhell. Derfor er da også flertallets merknader relativt milde, både i form og innhold. At Venstre fant at det var grunnlag for en særmerknad, finner jeg naturlig.

Som det framgår av innstillingen, har en samlet komitee ikke funnet grunnlag for å be Regjeringen fremme forslag til å bedre samordningen av ressursene, slik Dokument nr. 8-forslaget legger opp til. Jeg vil i den anledning spesielt vise til departementets brev av 10. mai i år til komiteen. Her viser departementet bl.a. til verdiskapingsprogrammet, hvor hovedformålet er å bidra til høyere verdiskaping både innenfor primærproduksjon og foredling. Regjeringen legger til grunn at virkemiddelapparatet bør ha en felles forståelse og strategi for hvordan den norske landbruksproduksjonen i større grad kan gjøres konkurransedyktig. Utgangspunktet vil være en differensiert markedsstrategi, hvor den ene hovedretningen nettopp har sitt konkurransefortrinn i norsk matvaresikkerhet, særpreg og høy kvalitet. Departementet konkluderer med at samordning av ressursene vil være et av de områdene som kontinuerlig vil bli vurdert i forbindelse med den videre utvikling av en mer konkurransedyktig norsk matproduksjon.

Komiteens flertall, alle unntatt representanten fra Venstre, viser til at verdiskapingsprogrammet på en tilfredsstillende måte vil kunne ivareta forslagsstillerens ønske om et nytt samordningsprogram. Dette programmet har også som mål å identifisere og fjerne flaskehalser i systemet, og på den måten medvirke til at stivbeint regelverk *ikke* hindrer oppstart av småskala næringsmiddelproduksjon. – Her vil jeg gjøre oppmerksom på at ordet «ikke» av en eller annen merkelig grunn har falt ut av innstillingen. Det lille ordet er av avgjørende betydning i denne sammenhengen.

Komiteeflertallet deler forslagsstillerens syn når det gjelder behovet for å legge til rette for økt nisjeproduksjon, og er enig i at det er et stort potensial for samarbeid der lokale produsenter kan videreføre lokalt råstoff. Det er derfor selsagt viktig at den offentlige politikken ikke hindrer, men medvirker til å fremme, denne type produksjon.

Til slutt vil jeg vise til at komiteen ber Regjeringen på en hensiktsmessig måte informere Stortinget om framdriften i arbeidet på dette området.

Randi Karlstrøm (KrF): Vi har hatt flere saker i komiteen der vi faktisk har berørt dette området – verdiskaping når det gjelder mat, nisjeproduksjoner osv.

Det er et omfattende arbeid som ligger framfor oss. Jeg viser da til at vi i forbindelse med Ot.prp. nr. 85 egentlig har gitt et kjempeoppdrag til departementet, og det er spennende å se hva som kan komme ut av det.

Men hvis vi sammenlikner oss med Frankrike, der 20 pst. av matvarene er nisjeprodukter, ligger vi i utgangspunktet meget dårlig an. Det kreves en kjempestor innsats for å komme i et godt spor på dette området.

Samvirkeorganisasjonene sier at de i sitt sortiment har noen produkter som kan komme inn under den nye merkeordningen – som vi skal snakke om i en annen sak. To tre ostetyper og et par flytende melkeprodukter kan tenkes å være aktuelle. Omtrent det samme er situasjonen på kjøttsektoren. Det er imidlertid grunn til å tro at merkeordningen kan være et incitament til å finne fram igjen produkter som gjennom standardiseringen har mistet noe av sin identitet, slik at antallet produkter over tid kan øke. Og dersom satsingen på å bygge opp en merkeordning for landbruksprodukter basert på geografisk opprinnelse, tradisjon og egenart skal lykkes, må det stilles til disposisjon økonomiske ressurser. Dette er en vanlig måte i alle land, og det er i tråd med WTOs regler om støttebegrensning å bruke offentlige midler til å få i gang et sånt arbeid. Vi føler vi har berørt dette i svært mange saker, og avventer nå Regjeringens arbeid.

Jeg viser også til at det i forbindelse med reindriftsmeldingen er kommet liknende merknader. Jeg syns at vi bør ha et regelverk i Norge som gjør at tørrfisk er lovlig vare å selge, og at tørket reinkjøtt er lovlig vare å selge. Det er kvaliteten på sluttproduktet som skal være avgjørende, og vi må ikke ha for rigide krav i forhold til foredlingsprosessen.

Øystein Hedstrøm (Frp): Forslagsstillerne fokuserer på et viktig tema innenfor matvaresektoren: utvikling av konkurransedyktige høykvalitetsmatvarer og samkjøring av ressurser for å få dette til.

Vi er midt oppe i en debatt om matvarepriser og marginundersøkelse for å hindre at den planlagte halvering av matmomsen 1. juli ikke skal komme forbrukerne til gode i form av lavere matvarepriser. Det som imidlertid er viktig å fastslå i denne sammenheng, er at norsk landbruk ikke kan bli billigst i verden. Men norsk landbruk kan skape større verdier enn i dag. En god del norske forbrukere er villig til å betale noe mer for de rette produktene ut fra sine egne preferanser.

Nisjemarkedet er allerede i dag et betydelig marked i vekst, og det er ikke minst et mer robust marked. Vi opplever en trend der forbrukerne i sterkere grad etterspør råvarer av høy kvalitet, gjerne spesialiteter, det originale og det overraskende. Skal en lykkes med en satsing på utvikling av norsk gårdsmat og norske spesialiteter –

virkelig satse på nisjer – trengs en tung og langsiktig, målrettet innsats.

Ved behandlingen av landbruksmeldingen var det bred enighet om å etablere et eget verdiskapingsprogram for norsk landbruk, en storallianse for den norske maten hvor sentrale aktører i landbruket og næringsmiddelindustrien deltar. Konkurransestrategier for norsk mat er innlemmet i dette programmet. Med den satsing som gjøres, bør det være gode muligheter for økt produksjon av konkurransedyktige matvarer av høy kvalitet. Det innebærer høyere verdiskaping både i primærproduksjon og foredling som et ledd i å styrke norsk matproduksjon. Samordning og organisering for bl.a. å oppnå synergi-effekter vil stå sentralt i arbeidet med verdiskapingsprogrammet. Regjeringen blir pålagt å informere Stortinget om utviklingen.

Fremskrittspartiet mener at de hensyn som etterlyses av forslagsstillerne, blir tilfredsstillende ivaretatt i det arbeid som er i gang med å utvikle konkurransedyktige kvalitetsmatvarer. Vi ser det derfor ikke som ønskelig eller hensiktsmessig å fremme flere forslag om dette nå.

Leif Helge Kongshaug (V): Matvaresikkerhet og produkter fra landbruket av høy kvalitet har med rette fått økt fokus den siste tiden. Det er registrert økt etterspørsel fra forbrukernes side etter trygge kvalitetsprodukter med særpreg. Denne etterspørselen vil øke under forutsetning av at de rette grepene og de rette initiativene blir tatt.

Maten som omsettes i Norge, skal være trygg. Kravet om stadig billigere mat må ikke imøtekommes på bekostning av kravet til trygg mat som produseres på en miljømessig og bærekraftig måte. Dette innbefatter også strenge krav til dyrevelferd. Både tradisjonelt landbruk og økologisk landbruk må selvfølgelig tilfredsstillende disse kravene.

Dyresykdommer i en rekke land på kontinentet har ført til en dreining av fokus i landbrukspolitikken fra lavest mulig pris til sunn og god mat som forbrukerne har tillit til. Dette bør også være en påminnelse for norsk landbrukspolitikk, med det som konsekvens at fokuset på billigst mulig mat bør tones noe ned. For sterkt fokus på billigst mulig mat lar seg vanskelig kombinere med produksjon av mat av høy kvalitet som er helsemessig sunn, og en god dyrehelse.

Vi har en god situasjon med hensyn til matvaresikkerhet i norsk landbruk i dag, og vi må legge til rette for og ta vare på og sikre den også i framtiden. «Den noe negative beskrivelsen» som forslagsstillerne har i sin innledning, kan tolkes på ulike måter, men det er vel mer et signal om at en skal være føre var enn en beskrivelse av nåværende situasjon.

Et godt tiltak som det er store forventninger til, er verdiskapingsprogrammet. Dette skal være med og bidra til at det utvikles spesialiserte matvarer av høy kvalitet for salg i markeder med høy betalingsvillighet, som bidrar til økt verdiskaping for primærprodusentene.

Jeg er glad for at flertallet i komiteen er enig med forslagsstillerne i at det er viktig med økt nisjeproduksjon, at politikken må fremme en slik produksjon, og at det er

viktig med samarbeid mellom forsknings- og utviklingsinstitusjonene og landbrukets egne bedrifter. I den forbindelse er det også viktig med god samkjøring av de ressursene som i dag er øremerket utvikling av konkurransedyktige landbruksprodukter, norsk matkultur og matvaresikkerhet. Flertallet er enig i at det er viktig med samordning av ressursene til de ulike aktørene. Dette er forslagsstillerne godt fornøyd med. Flertallet ber også Regjeringen informere Stortinget på en hensiktsmessig måte om framdriften av samordningen, og det har jeg tillit til vil bli gjort på en god måte, som et reelt grunnlag for diskusjon i disse sakene. Dermed er intensjonene i forslaget ivaretatt.

Til slutt tillater jeg meg å fremme det mindretallsforslaget som står i innstillingen, og ber om støtte til det. Etter det jeg har registrert ved signal til meg, vil også SV støtte forslaget. Flere er velkommen etter.

Presidenten: Representanten Kongshaug har tatt opp det forslaget han refererte til.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen: I forslaget fra representantene Terje Johansen og Leif Helge Kongshaug er det satt et kritisk lys på utviklingen av norsk matkultur, og det hevdes at fokus på pris og volum har ført til svekket norsk matkultur og dårligere produktkvalitet. Jeg er ikke enig i denne beskrivelsen, og kan heller ikke se at det er grunnlag for å si at utviklingen de siste årene har svekket garantien for at den maten vi spiser, er ren og trygg. Tvert imot vil jeg hevde at Norge er et foregangsland når det gjelder ren og sikker kvalitetsmat. Det er med tilfredshet jeg registrerer at flertallet i næringskomiteen deler mitt syn på dette.

Når forslagsstillerne etterlyser et nytt program for å bidra til å utvikle norske konkurransedyktige landbruksprodukter med særpreg og høy kvalitet, vil jeg peke på at det er nettopp det Regjeringen har gjort. Verdiskapingsprogrammet for norsk matproduksjon ble etablert ved årsskiftet, og hovedmålet med programmet er å bidra til høyere verdiskaping både innen primærproduksjon og foredling gjennom å utnytte markedsmulighetene bedre. Hovedstrategien i programmets første fase er følgende:

«Verdiskapingsprogrammet skal legge til rette for primærprodusenter og næringsmiddelbedrifter som utvikler spesialiserte matvarer av høy kvalitet for salg i markeder med høy betalingsvillighet og som bidrar til økt verdiskaping for primærprodusentene.»

Ved etableringen av verdiskapingsprogrammet for norsk matproduksjon ble også programmene/aktørene innenfor Konkurransestrategier for norsk mat en del av dette programmet. Konkurransestrategiene skal tilpasses verdiskapingsprogrammets strategi, og det legges opp til en evaluering av konkurransestrategiene i forkant av jordbruksforhandlingene 2002. Med denne satsingen legger Regjeringen til grunn at virkemiddelapparatet skal ha en felles forståelse og strategi for hvordan den norske landbruksproduksjonen i større grad kan gjøres konkurransedyktig med utgangspunkt i en differensiert markedsstrategi.

Etableringen av verdiskapingsprogrammet og samordningen med konkurransestrategiene bør bidra til positive synergieffekter, og det er noe av det som blir kontinuerlig vurdert i forbindelse med den videre utviklingen av en mer konkurransedyktig norsk landbruksproduksjon. Jeg registrerer at flertallet i næringskomiteen er enig i dette, og Regjeringen vil i det videre arbeidet informere Stortinget på en hensiktsmessig måte om framdriften.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 10. (Votering, se side 3488)

S a k n r. 1 1

Forslag fra stortingsrepresentant Ansgar Gabrielsen på vegne av Høyre oversendt fra Odelstingets møte 1. juni 2001 (Jf. Innst. O. nr. 87):

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at markedsreguleringen på kornsektoren utøves av myndighetene.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 3489)

K i r s t i K o l l e G r ø n d a h l inntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er vi klare for votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram ni forslag. Det er:

- forslag nr. 1, fra Bror Yngve Rahm på vegne av Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre
- forslagene nr. 2–5, fra Bror Yngve Rahm på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre
- forslagene nr. 6–9, fra Olav Gunnar Ballo på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Bror Yngve Rahm (KrF): Med bakgrunn i den debatten vi nå har vært gjennom, og det som statsråd Siri Bjerke har gitt uttrykk for i forhold til forslag nr. 1, at dette vil bli ivarettatt i tråd med forslaget tekst og intensjon, vil vi anmode om at dette forslaget omgjøres til et oversendelsesforslag.

Presidenten: Presidenten vil tillate seg å spørre om det ikke var mulig å trekke det. I realiteten er det samme behandling, nemlig.

Bror Yngve Rahm (KrF): Vi trekker det ikke.

Steinar Bastesen (TF): Jeg skal bare varsle stemmegivningen fra Kystpartiet.

Vi skal stemme for forslag nr. 1, mot forslag nr. 2, mot forslag nr. 3, for forslag nr. 4 og mot forslag nr. 5.

Presidenten: Da tar vi først opp forslag nr. 1, fra Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, som er omgjort til et oversendelsesforslag. Forslaget lyder i endret form:

«Det henstilles til Regjeringen å følge opp Stortingets vedtak i Innst. S. nr. 256 (1999-2000) om å etablere et kulturminnefond i forbindelse med statsbudsjettet for 2002.»

Presidenten foreslår at forslaget oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Forslagene nr. 6, 7, 8 og 9, fra Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering.

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om forbud mot bruk av krom, kobber og arsen i impregnering av trevirke, senest i budsjettet for 2002.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen endre det første nasjonale delmålet for avfallshåndtering til å lyde som følger:

Utviklingen i generert mengde avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten, og ikke overstige nivået i 2002.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Det norske utslippet av drivhusgasser skal ikke være mer enn 1 prosent høyere i 2012 enn det var i 1990.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om hvordan driften av Haldenreaktoren kan fases ut, med tiltak om hvordan arbeidsplassene som forsvinner blir erstattet av annen næringsvirksomhet.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 7 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Forslagene nr. 2, 3 og 5, fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, tas opp til votering.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide verneplaner som sikrer våre maritime ressurser og som ivaretar en bærekraftig forvaltning av disse.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om tiltak til hvordan den nasjonale målsetningen om 50 pst. reduksjon av utslipp av nitrogen, innen 2005, regnet fra 1985, kan nås, senest i budsjettet for 2003, eller i neste melding om rikets miljøtilstand.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme et forslag om ratifikasjon av Kyoto-protokollen så snart som mulig etter at 6. partskonferanse (COP 6) er avsluttet i Bonn i Tyskland.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre ble med 69 mot 38 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.25.10)

Presidenten: Forslag nr. 4, fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere verneområder til havs i områder der petroleumsvirksomheten kan tenkes å komme i konflikt med fiskeri- og miljøinteressene, og fremme forslag om slike i neste stortingsmelding om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre ble med 68 mot 40 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.25.30)

Komiteen hadde innstillet:

I

Stortinget ber Regjeringen legge fram en stortingsmelding om Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand hvert annet år. I de mellomliggende årene får Stortinget en muntlig redegjørelse fra statsråden.

Presidenten: Presidenten er litt usikker på hva Sosialistisk Venstreparti og Venstre ønsker å gjøre når det gjelder innstillingen. Er det noe ønske om å stemme imot? Presidenten har i hvert fall gjort oppmerksom på at det er en mulig opsjon.

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at 93 representanter stemte for innstillingen og 13 representanter stemte imot.

(Voteringsutskrift kl. 13.26.36)

Jon Lilletun (KrF): Eg stemde feil. Eg skulle ha stemt for innstillinga.

Presidenten: Da er 94 stemmer avgitt for innstillingen og 12 stemmer mot innstillingen.

Videre var innstillet:

II

Stortinget ber Regjeringen i statsbudsjettet for 2002 om å fremme forslag om statlig medfinansiering av tiltakspakker for å redusere forurensningen i Vansjø-Hobølvassdraget.

Presidenten: Her har Arbeiderpartiet varslet at de ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 67 mot 41 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 13.27.07)

Videre var innstillet:

III

Stortinget ber Regjeringen utarbeide en nasjonal sykkelstrategi med det mål at det blir tryggere og mer attraktivt å velge sykkel som fremkomstmiddel. Denne må inngå som en del av den nasjonale transportplanen.

Presidenten: Her har Fremskrittspartiet og Høyre varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 80 mot 28 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 13.27.44)

Videre var innstillet:

IV

Stortinget ber Regjeringen avvikle den nasjonale fiskeravgiften for innlandsfiske.

V

Stortinget ber Regjeringen iverksette tiltak for å forbedre oljevernet i nordområdene.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

VI

Stortinget ber Regjeringen om å utrede ulike modeller og legge frem forslag om etablering av et opprydningsfond i samarbeid mellom myndighetene og næringslivet. Fondet skal benyttes til å rydde opp i gamle miljøsynder/fjerne miljøgifter fra naturen.

Presidenten: Her har Arbeiderpartiet varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 65 mot 42 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 13.28.11)

Videre var innstillet:

VII

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med budsjettet for år 2002 fremme forslag om et system for innsamling og sanering av PCB-holdige isolerglass som skiftes ut.

VIII

St.meld. nr. 24 (2000-2001) – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget ber Regjeringen om å utarbeide en handlingsplan for å bekjempe miljøgiften PCB senest i forbindelse med budsjettet for 2002. Følgende tiltak vektlegges:

- Forskning og kartlegging.
- Miljøovervåkning generelt, men særlig i arktiske strøk.
- Internasjonalt samarbeid.
- Oppryddingstiltak.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Øyvind Korsberg satt fram et forslag på vegne av Høyre og Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innen utgangen av 2001 fremme forslag til tidsfrister for

- a) statlige organers innsigelsesmuligheter i general- og reguleringsplaner og
- b) kommunenes behandlingstid av private reguleringsplaner.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet ble med 76 mot 31 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.29.30)

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for innføring av tidsfrister for kommunenes behandlingstid av private reguleringsplaner uten at det svekker kvaliteten og grundigheten i prosessen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Hilde Frafjord Johnson på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 30. mai 2001:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av energiloven og fremme eventuelle lovendringer som sikrer at en kan se flere energikilder i sammenheng og som tar hensyn til utviklingen innen nye fornybare energikilder, utbygging av vannbåren varme mv.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre ble med 68 mot 38 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.30.26)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Hilde Frafjord Johnson på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 30. mai 2001:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med gjennomgangen av energiloven å fremme forslag til justering av energilovens formålsparagraf der miljøhensyn og energieffektivitet er bedre og mer spesifikt dekket.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre ble med 76 mot 31 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.31.07)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Hilde Frafjord Johnson på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 30. mai 2001:

«Stortinget ber Regjeringen i forskrift til energiloven § 3-4 nr. 5, jf. § 7-6 nedfelle klare krav til sikker og hensiktsmessig drift, samt tilstrekkelig kompetanse i forbindelse med driftsbortsettelse. Slike krav bør være strenge, slik at det ikke kan skapes usikkerhet om driftssikkerhet, vedlikehold og beredskap.»

Hilde Frafjord Johnson (KrF) (fra salen): Siden dette forslaget i realiteten er falt på grunn av Arbeiderpartiets og Sosialistisk Venstrepartis stemmegivning, kan forslaget trekkes.

Presidenten: Det kan ikke trekkes. Presidenten vil anbefale at man stemmer imot forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kristelig Folkeparti og Venstre ble enstemmig forkastet.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland på vegne av Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 30. mai 2001:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag som ytterligere begrenser mulighetene til å privatisere eierskapet i kraftsektoren.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 7 stemmer ikke bifalt.

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten har Oddvard Nilsen satt fram følgende forslag på vegne av Høyre og Fremskrittspartiet:

«Stortinget ber Regjeringen selge statens aksjer i BaneTele.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet ble med 73 mot 31 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.33.10)

Komiteen hadde innstillet:

I

I statsbudsjettet for 2001 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1350		Jernbaneverket (jf. kap. 4350)	
	23	Drift og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30,</i> reduseres med	7 500 000
		fra kr 2 773 000 000 til kr 2 765 500 000	
	90	Kapitalinnskudd i egne aksjeselskaper, økes med	224 000 000
	91	(Ny) Lån til BaneTele AS, bevilges med	196 000 000
4350		Jernbaneverket (jf. kap. 1350)	
	4	Leieinntekter, reduseres med	15 000 000
		fra kr 30 000 000 til kr 15 000 000	
	90	(Ny) Overdragelse av eiendeler, til BaneTele AS, bevilges med	224 000 000
5671		(Nytt) Renter og utbytte fra BaneTele AS	
	80	Renter, bevilges med	7 500 000

II

Stortinget samtykker i at:

1. Jernbaneverket får fullmakt til å etablere aksjeselskapet BaneTele AS med virkning fra 1. juli 2001.
2. Kongen i statsråd gis fullmakt til å fastsette endelige bevilgninger vedrørende overdragelse av eiendeler og arbeidskapital i forbindelse med etableringen av selskapet.
3. Kongen i statsråd gis fullmakt til å fastsette endelige bevilgninger til egenkapital og lån for BaneTele AS.
4. Kongen i statsråd gis fullmakt til å endre bevilgningene under kap. 1350, post 23 og kap. 4350, post 4, dersom endelig åpningsbalanse for BaneTele AS ikke avviker vesentlig fra det fremlagte forslag.
5. Stillingene i BaneTele AS kan innlemmes i Statens pensjonskasse dersom selskapets styre ønsker dette.
6. Jernbanedirektøren utgjør BaneTele AS' generalforsamling.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 9

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 8/2001 av 31. januar 2001 om endring av vedlegg XX i EØS-avtalen (direktiv om forbrukerinformasjon om drivstofføkonomi og CO₂-utslipp i forbindelse med markedsføring av nye personbiler).

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 10

Presidenten: Under debatten har Leif Helge Kongs-
haug satt fram følgende forslag på vegne av Venstre:

«Dokument nr. 8:96 (2000-2001) vedlegges protokollen.»

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:96 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentantene Terje Johansen og Leif Helge Kongshaug om samkjøring av ressurser til styrking av norsk matvaresikkerhet og utvikling av norske konkurransedyktige landbruksprodukter av høy kvalitet – bifalles ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Venstre bifaltes innstillingen med 89 mot 17 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.34.37)

Votering i sak nr. 11

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Ansgar Gabrielsen på vegne av Høyre oversendt fra Odelstingets møte 1. juni 2001:

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at markedsreguleringen på kornsektoren utøves av myndighetene.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre ble med 66 mot 34 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.35.06)

S a k n r . 1 2

Referat

1. (320) Forslag fra stortingsrepresentantene Inger Stolt-Nielsen og Steinar Bastesen om tiltak som kan bidra til at færre unge faller utenfor arbeidslivet gjennom tidlig uføretrygding (Dokument nr. 8:131 (2000-2001))

Enst.: Sendes kommunalkomiteen.

2. (321) Forslag fra stortingsrepresentantene Odd Roger Enoksen og Morten Lund om en ny organisering av det statlige eierskapet i selskaper som er organisert som aksjeselskaper og som driver forretningsvirksomhet (Dokument nr. 8:132 (2000-2001))

Enst.: Sendes næringskomiteen.

Møtet hevet kl. 13.36.
